

curier

economic legislativ

Finanțiar

VĂRSAREA LA BUGET A DEBITELOR PRESCRISE

1. **Considerații introductive.** Principala efect al neexercitării unui drept într-un anumit termen, fixat de lege, îl constituie stingerea dreptului la acțiune, consecință care este precizată expres, în prezent, în art. 1 a Decretului nr. 167/1958, republicat.

Ceea ce se stinge prin prescripție este numai dreptul la acțiune în sens material, în înțelesul că după împlinirea prescripției titularul subiectiv nu mai poate obține efectiv concursul organelor de stat pentru executarea obligației corelative. Împlinirea termenului de prescripție nu stinge însă și dreptul la acțiune în sens procesual, căci posibilitatea de a sesiza organele de jurisdicție nu se pierde, în principiu, niciodată.¹⁾

Prescripția nu stinge dreptul subiectiv. Acesta continuă să existe și după împlinirea termenului de prescripție, fără a mai fi însă însoțit de sancțiunea dreptului la acțiune în sens material, căci titularul dreptului subiectiv nu mai poate cere concursul organelor de justiție pentru a obține o hotărâre în temeiul căreia să procedeze apoi la executarea silită a obligației colective.

Deși titularul dreptului subiectiv pierde, prin efectul prescripției extinctive, posibilitatea de a obține, prin constrângere, executarea obligației corelative, în temeiul alin. 1 al art. 20 din Decretul nr. 167/1958, el este îndreptățit de a primi prestația executată voluntar de către debitor, după împlinirea termenului de prescripție și chiar de a refuza restituirea ei, iar debitorul este considerat a fi efectuat plata valabilă a unei obligații care nu a încetat să existe.²⁾

În favoarea acestei opinii, pe care ne-o însușim, pledează și prevederile art. 19 din Decretul nr. 167/1958, care reglementează repunerea în termen a acțiunii în cazul că organul de jurisdicție constată ca fiind temeinic justificate cauzele pentru care termenul de prescripție respectiv a fost depășit. Repunerea în termen se dispune la cererea părții interesate sau chiar din oficiu de către organul de jurisdicție investit cu soluționarea privinii.

Dispoziția din alin. 2 al art. 20 din Decretul nr. 167/1958, care limitează protecția recunoscută de lege dreptului subiectiv chiar și după împlinirea termenului de prescripție, nu aduce nici o infirmare opiniei generale pe care o susținem. Această limitare se întemeiază pe prevederile Decretului nr. 219 din 1 iulie 1960 privind obligațiile organizațiilor socialiste debitoare, ca urmare a prescripției extinctive, natura juridică și rațiunea vârsării la buget fiind prea ample spre a putea fi tratate aci.

Este de observat, totodată, că dispoziția din art. 20, alin. 2 al Decretului nr. 167/1958, se referă numai la unitățile socialiste, care, la data împlinirii prescripției, sînt obligate, prin lege, să verse la buget ceea ce datorau fostului creditor. Aceasta înseamnă că, în principiu, în contextul legislației în vigoare prescripția extinctivă își produce efectele ei obișnuite și în raporturile patrimoniale dintre unitățile socialiste. Rezultă deci că o unitate socialistă debitoare poate executa voluntar obligația sa față de fostul creditor chiar și după împlinirea termenului legal de prescripție, fără a avea dreptul să ceară înapoierea prestației efectuate, cu excepția desigur a cazului cînd legea ar prevedea că este datoare a vărșa la buget debitul prescriș.

2. **Unitățile socialiste obligate la vârsarea debitelor devenite prescrișe.** Împlinirea termenului de prescripție, în sensul prevederilor art. 20, alin. 2 din Decretul nr. 167/1958, produce conse-

cințe pentru ambele unități socialiste părți ale raportului juridic respectiv.

Unitatea creditoare pierde atît dreptul la acțiune în scopul obținerii unui titlu executoriu pe baza căruia să procedeze la încasarea sumei, cît și dreptul de a beneficia de prestație dacă aceasta a fost executată. Astfel, spre exemplu, chiar în situația că i s-ar fi făcut plata de către unitatea debitoare, ținînd seama de interdicția legală din art. 20 alin. 2 citat, unitatea socialistă creditoare nu poate reține suma, întrucît, nu a întreprins diligențele necesare pentru apărarea drepturilor sale în cadrul termenului de prescripție. Deci, după împlinirea termenului de prescripție unitatea creditoare nu are temei juridic pentru a obține și deține o sumă pentru care dreptul la acțiune sau de a cere executarea s-a stins. O astfel de executare trebuie să fie eliminată din relațiile dintre unitățile respective, iar dacă ea a avut loc prestația se impune a fi restituită spre a se putea realiza vârsarea la buget.

Cît privește unitatea socialistă debitoare care deține prestația devenită prescrișă, aceasta nu are nici un temei legal de a o păstra, deoarece reprezintă un drept ce nu i se cuvine. Dacă ar reține prestația prescrișă ar însemna ca unitatea debitoare să beneficieze, pe cale indirectă, de mărfuri, materiale, servicii efectuate etc., fără plată. În ultimă instanță menținerea prestației prescrișe la unitatea debitoare va influența asupra rezultatelor activității sale economico-financiare, asupra modului de îndeplinire a sarcinilor de plan. Prevederile ce instituie obligația de vârsare la buget a prestațiilor prescrișe sînt în concordanță cu principiile care stau la baza aprecierii activității unităților socialiste, cu toate consecințele ce decurg din acestea.

Într-adevăr, analiza rezultatelor acestor unități trebuie făcută ținînd seama numai de efortul lor propriu, nu și de eventualele avantaje care ar decurge pentru ele din neglijența altora. A considera că reducerea prețului de cost, avînd drept consecințe realizarea beneficiului planificat, este un merit al unității în situația că nu

1. A. Ionașcu, *Dreptul civil. Partea generală*. Ed. didactică și pedagogică București, 1963, pag. 138.

2. Academia R.S.R. *Tratat de drept civil. Vol. I. Partea generală*. Ed. Academiei R.S.R., București, 1967, pag. 437.

și-a achitat creditorii ca urmare a neglijenței acestora de a-și reclama drepturile în cadrul termenului de prescripție, ar fi nu numai greșit ci și contrariu principiilor eticii și echității socialiste. De altfel, reținerea nejustificată a unor sume din categoria celor prescrise (uneori chiar într-un cuantum minim) — adică la nivelul necesar pentru completarea nerealizării și prin adăugarea cărora beneficiul planificat apare ca realizat ar avea drept consecință plata fără justificare a remunerației integrale și cu încălcarea prevederilor legale, diferența de remunerație plătită în plus, necuvenit, fiind, de regulă, mult mai importantă decât suma care nu s-a vărsat la buget în condițiile Decretului nr. 219/1960.

În acest fel prescripția își păstrează nealterat și rolul său de stimulare a diligenței în realizarea dispozițiilor legale și face să dispară efectul negativ al obținerii de către unitatea debitoare a unui avantaj de pe urma greșelii sau neglijenței creditorului, respectându-se principiul specific economiei socialiste că beneficiul unităților nu poate avea alt izvor decât munca pentru societate prestată de personalul lor.

În primul rând au obligația vărsării la buget a debitelor devenite prescrise **unitățile socialiste de stat debitoare**. Observăm că art. 1, alin. 1 din Decretul nr. 219/1960 prevede că în cazul în care o unitate socialistă de stat este debitoare, iar creditorul nu și-a exercitat dreptul la acțiune ori dreptul de a cere executarea silită, înainte de împlinirea prescripției, unitatea debitoare va vărsa la bugetul de stat, suma de bani ce datora. În această situație este indiferent dacă creditorul prestației este o unitate socialistă de stat, o organizație cooperatistă sau obștească ori alte persoane juridice sau fizice deoarece obligația de vărsare la buget este stabilită pentru unitățile socialiste de stat care au calitatea de debitoare. Desigur că legiuitorul a avut în vedere împrejurarea că prin împlinirea termenului de prescripție dreptul la acțiune sau la executare a creditorului pentru a obține efectuarea prestației de la unitatea socialistă de stat, s-a stins.

În al doilea rând, **organizațiile cooperatiste și obștești**, au obligația de a vărsa la buget debitele devenite prescrise ce le datorează unor unități socialiste de stat. Prevederile art. 1, alin. 2 din Decretul nr. 219/1960, care stabilesc această obligație, în seama de împrejurarea că odată cu împlinirea termenului de prescripție organizațiile respective, potrivit legii, nu pot obține beneficii în dauna statului și nu au un temei legal de a deține asemenea sume, iar unitățile socialiste de stat nu au dreptul de a încasa, așa cum s-a arătat deja. Textul legal citat exceptează organizațiile cooperatiste agricole de la obligația vărsării la buget a debitelor prescrise ce le datorează unităților socialiste de stat, urmărind și prin aceasta sprijinirea consolidării cooperativelor agricole.

S-a ridicat problema dacă textul art. 1 alin. 2 din Decretul nr. 219/1960, poate fi aplicat și **societăților mixte** constituite în Republica Socialistă România. Credem că, în contextul prevederilor Decretului nr. 424/1972, față de natura juridică a societăților mixte, acestea nu pot fi asimilate cu organizațiile cooperatiste sau obștești spre a se reține obligația lor de vărsare la buget a sumelor vizate. Apreciem însă că într-o viitoare reglementare, se impune instituirea obligației de vărsare la buget a debitorilor datorate de societățile mixte, unităților socialiste de stat, deoarece nu li se poate admite să realizeze beneficii în dauna proprietății socialiste de stat, iar unitățile creditoare respective nu au temei legal de a încasa sau deține acele sume.

În cazul că debitele prescrise reprezentate de încasări peste prețurile sau tarifele legale, obligația de vărsare la buget o au **toate unitățile socialiste**, indiferent de forma de proprietate, adică atât unitățile socialiste de stat, cât și cele cooperatiste, sau obștești, inclusiv organizațiile cooperatiste agricole. De asemenea, este necesar să precizăm că în cadrul acestei obligații generale nu se face nici o deosebire în ce privește sursa de încasare a sumelor peste prețurile sau tarifele legale.

Aplicarea acestei obligații generale de vărsare la buget prevăzută de art. 1, alin. 3 al Decretului nr. 219/1960, prezintă o **particularitate în privința cooperativelor agricole de producție**. Potrivit art. 134, alin. 2 din Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, republicată în B.Of. partea I, nr. 3 din 12 ianuarie 1977, organizațiile cooperatiste agricole vind produsele și prestează serviciile, rezultate din activități neagricole, la prețuri și tarife de învoială, determinate pe baza normativelor date de Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție cu acordul Comitetului de Stat pentru Prețuri. Legea nr. 7/1971 privind organizarea și dezvoltarea activităților industriale de prelucrare a produselor agricole, construcții și prestări de servicii în unitățile aparținând consiliilor populare, cooperatice agricole, meșteșugărești și de consum, republicată în B.Of. nr. 28 din 12 martie 1978, la art. 13, reia reglementarea din Legea nr. 19/1971, precizând, în plus, că unitățile de stat beneficiare ale produselor executate de cooperativele agricole de producție pot practica prețurile de învoială numai în cadrul limitelor stabilite prin normativele date de Comitetul de Stat pentru Prețuri. Prin urmare, prețurile legale la care cooperativele agricole de producție își pot vinde produsele rezultate din activități neagricole sînt prețurile de învoială determinate în conformitate cu Normativul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și convenite cu beneficiarii. Pentru produsele rezultate din producția agricolă, regula generală a prețu-

rilor de învoială practicate de cooperativele agricole este limitată numai de prețurile și tarifele maximale, de mercuriale, așa cum prevede art. 134, alin. 2 din Legea nr. 19/1971.

Ținînd seama de prevederile citate, cooperativele agricole au obligația de a vărsa la buget sumele devenite prescrise ce le-ar datora unor beneficiari unități socialiste de stat numai dacă prețurile convenite sau plătite depășesc limitele prețurilor de învoială pe care sînt autorizate să le practice. Cînd prețurile de învoială astfel stabilite nu depășesc limitele respective prevederile art. 1, alin. 3 din Decretul nr. 219/1960 nu se aplică, întrucît cooperativele respective nu au încasat sume peste prețurile legale (prețurile de învoială) și deci nu există diferențe de preț de vărsat la buget. Aceasta chiar și dacă prețurile de învoială depășesc prețurile de catalog stabilite pentru produsele fabricate de unități de stat. Mai exact, în cazul cooperativelor agricole textul art. 1, alin. 3 din Decretul nr. 219/1960 se va aplica în sensul că vor fi obligate a vărsa la buget numai acele sume încasate în plus, peste prețurile sau tarifele de învoială sau maximale, de mercuriale, stabilite în condițiile textelor citate din Legea nr. 19/1971 și Legea nr. 7/1971.

În ce privește însă unitățile de stat, beneficiare a produselor de la cooperativele agricole de producție, sînt obligate să nu accepte prețuri de învoială superioare celor rezultate din limitele stabilite de normativele date de Comitetul de Stat pentru Prețuri (art. 13, alin. 4 din Legea nr. 7/1971, republicată). Nerespectînd această prevedere legală și acceptînd un preț superior limitelor normativului, nu se va putea stabili vărsarea la buget de către cooperativa agricolă furnizoare, a diferenței ce depășește limita din normativul dat de Comitetul de Stat pentru Prețuri atît timp cît prețul de învoială s-a determinat cu respectarea dispozițiilor legale examinate. Spre exemplu: prețul limită rezultat din normativul dat de Comitetul de Stat pentru Prețuri este de 150 lei per produs. Prețul de învoială ce se poate stabili în condițiile din textele Legilor nr. 19/1971 și nr. 7/1971 (republicată) este de 200 lei per produs. Prețul contractat de beneficiara unitate socialistă de stat cu cooperativa agricolă producătoare este de 175 lei per produs. În situația dată pentru diferența de 25 lei per produs (175 lei — 150 lei) cu care prețul contractat depășește pe cel determinat de limitele normativului aprobat de Comitetul de Stat pentru Prețuri, nu va trebui vărsată la buget de cooperativa agricolă furnizoare deoarece nu se depășește prețul de învoială ce era admis a se stabili în condițiile legale examinate. Unitatea socialistă de stat însă acceptînd un preț de învoială superior celui rezultat din limitele normativului Comitetului de Stat pentru Prețuri este în culpă pentru încălcarea unor prevederi legale și fiind prejudiciată cu a-

ceastă diferență de preț ce nu o mai poate obține de la cooperativă, va fi obligată a lua măsuri de recuperare de la persoanele încadrate în muncă vinovate de depășirea de preț. Ca atare, în măsura în care prețurile de învoială plătite de unitățile socialiste de stat achizitoare depășesc limitele rezultate din Normele Comitetului de Stat pentru Prețuri, culpa este a acestor unități și nu a cooperativelor agricole de producție furnizoare.

Sîntem însă de părere că ar fi cazul a se generaliza obligația de vărsare la buget a prestațiilor prescrise la toate unitățile socialiste debitoare, indiferent de creditorii dreptului stins prin prescripția extinctivă. Avem în vedere că, în etapa actuală, întreaga activitate a unităților socialiste, indiferent de forma de proprietate căreia îi aparțin, se desfășoară în mod planificat.³⁾ Astfel activitatea economică se realizează pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială, iar cea financiară, în complexitatea ei, are loc în limita mijloacelor circulante stabilite prin planurile financiare. În acest context, rezultatele activității tuturor unităților socialiste trebuie să reflecte numai efortul lor propriu și să nu profite ca urmare a neglijenței creditorilor lor. De mijloacele circulante ce nu se datorează efortului propriu cum este cazul debitelor devenite prescrise, în legislația noastră, ar trebui să beneficieze numai întreaga societate, adică mijloacele bănești în cauză să fie puse la dispoziția întregii societăți și a se folosi în interes general și să nu fie lăsate la îndemîna unui colectiv restrîns. Astfel că nu mai există nici o justificare ca unele unități socialiste să fie absolvite de obligația vărsării la buget a prestațiilor prescrise. În consecință, de lege ferenda să se extindă obligația de vărsare la buget a debitelor prescrise la toate unitățile socialiste pentru ca să nu poată beneficia de mijloace bănești atrase, ci numai de cele rezultate din munca socialmente utilă depusă de colectivul lor de muncă.

Art. 2 al Decretului nr. 219/1960 prevede obligația vărsării la buget și în cazul cînd s-a prescris dreptul la acțiune privitor la sume de bani consemnate sau depuse la instituțiile de bancă, credit și economie sau la orice altă unitate socialistă, pe seama statului și a unităților de stat. Textul art. 2 vizează cazurile cînd astfel de sume consemnate sau depuse nu au fost solicitate în cadrul termenului de prescripție, iar după împlinirea lui operează aceeași obligație de vărsare la buget. În categoria sumelor cu acest regim intră spre exemplu sumele consemnate pe seama statului sau a unităților socialiste de stat care nu au fost restituite înaintea împlinirii ter-

3. Principalele normative la care ne referim sînt: Legea nr. 8/1972 cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, publicată în B. Of. partea I, nr. 135 din 25 nov. 1972 și Legea finanțelor nr. 9/1972, publicată în B. Of. partea I, nr. 136/26 nov. 1972.

menului de prescripție, termen care este de 3 ani și curge de la data consemnării, potrivit art. 23 din Decretul nr. 167/1958.

În sfîrșit, conform art. 3 din Decretul nr. 219/1960 sumele creditoare privind decontările cu bugetul republican sau cu bugetele locale provenind din impozite, taxe și alte venituri bugetare, existente în bilanțurile unităților economice socialiste, încheiate la 31 decembrie al anului expirat, se varsă la bugetul republican pînă la data de 1 martie al anului următor, dacă acestor sume nu li se aplică alte modalități de lichidare.

Este de menționat că legiuitorul a avut în vedere faptul că menținerea sumelor respective la dispoziția unităților economice socialiste, după încheierea bilanțului anual, nu are justificare, urmînd a fi vărsate la bugetul republican, în măsura în care nu există stabilite alte forme de lichidare prevăzute de vreo dispoziție legală.

3. Modul de determinare a sumelor de vărsat. Preluarea la buget a sumelor pentru care dreptul la acțiune sau executare s-a stins prin prescripție influențează situația financiară a unității socialiste debitoare. Astfel dacă prin efectul prescripției ea ar păstra valori ce nu-i aparțin dar care fie îi atrag surse, îi măresc mijloacele circulante planificate fie îi creează beneficii altfel decît prin rezultate obținute în procesul de producție, vărsarea la buget este pe deplin justificată, ea reprezentînd, în fond, o măsură prin care se reintră în legalitate. În schimb, cînd unitatea socialistă este obligată să verse la buget o sumă pe care nu o datorează, i se micșorează cu suma vărsată mijloacele circulante,⁴⁾ fără de care nu-și va putea îndeplini în bune condiții sarcinile de plan, împrejurare ce influențează înseși rezultatele economico-financiare ale unității. Rezultă deci necesitatea ca, în toate cazurile, să se determine în mod precis dacă, în relațiile dintre furnizor și beneficiar, cînd ambele sînt unități socialiste, a intervenit prescripția extinctivă a unor sume care erau în mod real datorate, pentru ca numai debite reale să fie preluate la buget, în condițiile legii.

Trebuie să constatăm însă că în nici un act normativ de nivel superior nu avem stabilit cine și cum apreciază dacă pretențiile creditorului sînt întemeiate și dacă suma este real datorată, spre a se putea determina obligarea debitorului la vărsarea la buget a creanței prescrise. În lipsa unor prevederi legale în materie, în literatura juridică și practică administrativă s-au propus mai multe soluții.

Într-o primă soluție, se susține că stabilirea existenței obligației de vărsare și a quantumului sumei ce trebuie vărsată se determină pe baza evidenței unității socialiste debitoare adică

4. Vezi Prescripția extractivă și prescripția achizitivă, Ministerul Justiției, 1961, pag. 105.

se varsă la buget numai sumele ce figurează în scriptele acestei unități și care nu mai pot fi plătite fiindcă dreptul la obținerea lor s-a prescris.

Nu este însă exclus ca datorită neglijenței unor persoane încadrate în muncă suma să nu fie înregistrată în evidența contabilă și astfel unitatea creditoare să nu se achite de această sarcină, fapt ce va duce la consecința neîndeplinirii obligației din proprie inițiativă. Uneori însă unitatea debitoare nu are cunoștință de faptul că figurează ca atare în evidențele unității creditoare sau poate că nici nu este convinsă că îi datorează vreo sumă de bani. Socotim prin urmare că este necesară intervenția unui organ din afara celor două unități spre a putea decide.

O altă soluție a fost promovată prin Circulara Ministerului Finanțelor privind vărsarea la buget a sumelor prescrise nr. 64.410 din 6 decembrie 1962, care stabilea sarcina în competența organelor de control financiar intern, care, între alte atribuții au și obligația de a urmări dacă unitatea supusă verificării a vărsat la buget sumele pe care le datora și în caz contrariu, să determine efectuarea vărsămintelor. Competența era dată organelor de control financiar intern de la forul tutelar al unității debitoare, care, dacă în urma controlului la unitatea debitoare, ajungea la concluzia că debitul este real, dispunea vărsarea sumei la buget și înregistrarea, concomitentă în cheltuielile perioadei în care a fost constatată. Datorită inconvenientelor privind sesizarea, caracterul unilateral al constatării și apartenența organului constator de forul tutelar al unității debitoare, circulara a fost retrasă astfel că și-a încetat aplicabilitatea.⁵⁾

Ținînd seama de atribuțiile generale în materie de debite prescrise ce revin organelor de control financiar și bancar potrivit Legii nr. 5/1970 privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești, organizarea și funcționarea controlului financiar, publicată în B.Of. partea I, nr. 80 din 10 iulie 1970, considerăm că se poate rezolva, chiar și după încetarea aplicabilității Circularii nr. 64.410/1962, două categorii de cauze și anume:

Acelea în care existența debitului prescris este recunoscută de unitatea debitoare fie în mod expres, fie că nu se poate contesta întrucît rezultă din evidența contabilă a acestei unități, situații în care verificarea și urmărirea la plată se efectuează de către organele bancare, ca sume cuvenite bugetului de stat.

5) Vezi nota din Buletinul controlului financiar nr. 3-4/1972, editat de M. Finanțelor, pag. 109. În scopul cunoașterii încetării aplicabilității, circulara a fost menționată și în Ordinul ministrului finanțelor nr. 237 din 1 iunie 1973 prin care s-a dispus încetarea aplicabilității unor instrucțiuni și circulări, publicat în Revista de contabilitate nr. 7/1973, pag. 95.

Aceia în care existența debitului prescris poate fi constatată numai prin controale gestionare sau alte operațiuni care intră în sfera de activitate a organelor de control financiar intern, cazuri când urmărirea la plată către bugetul statului se face de organele bancare, pe baza constatărilor comunicate de controlul financiar.

O a treia soluție ar putea fi aceea ca asupra pretențiilor unității creditoare să se pronunțe organul de arbitraj competent, ca organ jurisdicțional.⁶⁾ Argumentele invocate în susținerea soluției duc la concluzia că numai soluționarea de către organul arbitral și în fond a acțiunilor în care se reține că debitele sînt prescrise, asigură o constatare temeinică și legală a sumelor ce urmează a fi vărsate la buget și eventual imputate persoanelor încadrate în muncă vinovate. Faptul că această soluție ar duce la o oarecare creștere a numărului litigiilor arbitrale, nu justifică sacrificarea certitudinii în stabilirea sumelor prescrise datorate bugetului și a măsurilor de recuperare a acestora de la persoanele încadrate în muncă. De altfel, în ultimă instanță nici nu poate fi vorba de riscul creșterii substanțiale a cauzelor supuse arbitrării, întrucît unitatea socialistă debitoare care n-a achitat sau vărsat suma pretinsă nici în timpul procedurii prearbitrale, va suferi o sancțiune prin obligarea la plata cheltuielilor arbitrale, precum și a eventualelor majorări egale de 0,5% pentru fiecare zi de întîrziere. În acest fel avem o garanție a limitării numărului de litigii avînd ca obiect acțiuni de acest gen.

Cum o astfel de soluție a și fost adoptată de actualul Cod de procedură penală⁷⁾, iar prin încetarea aplicării circularei nr. 64.410/1962 a Ministerului Finanțelor, organele de control financiar intern nu mai au temei legal pentru a proceda la constatarea dacă în fond pretenția creditorului este întemeiată, susținem necesitatea modificării art. 137 din Codul de procedură civilă și art. 22 și 24 din Regulile producerii arbitrale aprobate prin H.C.M. nr. 1397/1954, republicate în Colecția de Hotărîri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri nr. 32 din octombrie 1959, în sensul ca, la cererea părții interesate, instanța de judecată sau organul arbitral să procedeze la soluționarea în fond și a pricinilor în care dreptul la acțiune este prescris.

4. Consecințele nevărsării la buget a sumelor devenite prescrise. Conform art. 1, alin. 1 din Decretul nr. 219/1960,

6) Vezi, I. Condor și C. Banu, Necesitatea instituirii unei proceduri de constatare a debitelor prescrise în relațiile dintre unitățile socialiste, în Revista română de drept nr. 3/1974, pag. 32 și urm.

7) Vezi art. 13 care prevede că, deși intervenirea prescripției este de natură a împiedica punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale învinutului sau inculpatul poate cere, în acest caz, continuarea procesului penal, dacă el ar aprecia că astfel s-ar ajunge la o soluție de fond favorabilă și echitabilă cu privire la faptul ce i se impută.

vărsarea la buget a sumelor devenite prescrise trebuie efectuată în termen de 45 de zile de la data cînd s-a împlinit prescripția. Durata termenului este destul de mare pentru ca virarea să poată avea loc în condiții normale, ținînd seama că unitățile socialiste dispun de date contabile care le permit să cunoască operativ situația fiecărei creanțe și datorii. Termenul de 45 zile pentru vărsarea la buget începe să curgă de la data calendaristică la care termenul de prescripție s-a împlinit. Acest termen a fost stabilit pentru îndeplinirea obligației ce le revine unităților socialiste debitoare, fără a influența dreptul bugetului la încasarea sumei prescrise, drept care nu se stinge prin expirarea termenului de 45 zile, ci obligația de efectuare a vărsămîntului se menține în continuare și după expirarea celor 45 zile.

În ce privește sumele ce provin din vînzarea biletelor de spectacole care nu au mai avut loc, potrivit art. 1, alin. final din Decretul nr. 219/1960, termenul de vărsare este mult mai scurt, adică de 3 zile. El curge, la fel ca și cel de 45 zile, de la data calendaristică la care termenul de prescripție s-a împlinit.

În sfîrșit, pentru sumele din posturi creditoare privind decontările cu bugetul, provenind din impozite, taxe și alte venituri bugetare, termenul de vărsare stabilit în art. 3 din decret, este cel de 1 martie al anului următor.

Nerespectarea termenelor de vărsare la buget a sumelor la care ne-am referit, atrage plata unei majorări de 0,05% pentru fiecare zi de întîrziere, așa cum prevede art. 4 a aceluiași decret. Majorarea se calculează la cuantumul sumei nevărsate la buget înlăuntrul unuia din cele trei termene, după caz.

Cu privire la cuantumul majorărilor de întîrziere este de menționat prevederea din art. 158, alin. 3 a Legii finanțelor nr. 9/1972. În textul citat se stabilește că majorările de întîrziere nu vor putea depăși debitul datorat, dacă legea nu dispune altfel. Prin prevederea respectivă s-a consacrat legislativ o reglementare cu caracter general de plafonare a majorărilor de întîrziere, care însă se aplică numai pentru sumele datorate bugetului de stat, contribuind la justa dimensionare a drepturilor cuvenite statului și la umanizarea sancțiunii.

Avînd în vedere că Decretul nr. 219/1960 nu stabilește o altă reglementare și cum sumele de vărsat, de natura celor descrise deja, se datorează bugetului de stat, sîntem de părere că operează regula generală prevăzută de art. 158, alin. 3 din Legea finanțelor, respectiv plafonarea majorărilor de întîrziere la nivelul debitului vărsămîntului obligatoriu ce-l are de efectuat unitatea socialistă în cauză.

Faptul nerespectării termenelor prevăzute pentru vărsarea la buget a sumelor la care se referă Decretul nr. 219/1960 sau nedeterminarea lor exac-

tă, constituie contravenție conform art. 1, pct. 4 din H.C.M. nr. 68/1970 pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele legale privind disciplina financiară, impozitele, taxele și primele de asigurare prin efectul legii, republicată în B.Of., partea I nr. 13 din 1 februarie 1972.

5. Sumele devenite prescrise datorate creditorilor străini. Dezvoltarea ascendentă, mai ales în ultimii ani, a comerțului exterior al țării noastre, pune tot mai frecvent probleme legate de relațiile economico-financiare cu partenerii străini. În acest context se impune rezolvarea și a situației debitelor unităților socialiste române datorate partenerilor externi, atunci cînd dreptul la acțiune s-a stins prin prescripție.

Potrivit art. 8 din Constituția Republicii Socialiste România, comerțul exterior este declarat monopol de stat.

În această situație considerăm că sumele datorate de unitățile socialiste române debitoare și pentru care partenerii străini nu și-au exercitat dreptul la acțiune, ori dreptul de a cere executarea silită, înainte de împlinirea prescripției, se cuvin statului fiind aplicabile prevederile Decretului nr. 219/1960 datorîndu-se majorări de întîrziere de 0,05% pe fiecare zi de întîrziere de la data cînd termenul de prescripție a expirat, dacă acest vărsămînt obligatoriu nu s-a efectuat.

Atunci cînd nu se cunosc termenele de prescripție extinctivă prevăzute de legislația care este aplicabilă raportului juridic respectiv, pentru a se împiedica unitățile socialiste debitoare să dispună de surse financiare atrase care le măresc nejustificat mijloacele circulante fără a plăti dobinzile⁸⁾ aferente creditului bancar, sîntem de părere că la împlinirea termenului de prescripție de 3 ani de la exigibilitatea sumei nepretinse ea trebuie vărsată la buget în condițiile Decretului nr. 219/1960.

Există totuși, riscul ca un creditor străin să pretindă plata sumei ce a fost vărsată, la buget după împlinirea termenului de prescripție stabilit de legea română, dar înainte de expirarea termenului de prescripție prevăzută de lex causae. În astfel de cazuri, nimic nu împiedică unitatea socialistă română debitoare să solicite de la buget, pe cale administrativă, restituirea sumei vărsate.

Comisia de arbitraj din București a decis că dispozițiile alin. 2 ale art. 20 nu se aplică în raport cu **întreprinderile de comerț exterior ale altor state socialiste.** Așadar, plata făcută de debitor după expirarea termenului de prescripție extinctivă este valabilă în raporturile din organizațiile socialiste românești și cele ale altui stat membru al CAER, fără să se poată cere

8) În această privință a se vedea I. Condor, Considerații cu privire la dobinzile legale, în Revista română de drept nr. 6/1973, pag. 68 și urm. și Decretul nr. 234/1974 privind dobinzile, comisioanele, taxele și tarifele bancare în relațiile cu unitățile socialiste, alte persoane juridice și persoane fizice, publicat în B. Of. partea I-a, nr. 166 din 26 decembrie 1974.

cu alte cuvinte, dispozițiile alin. 1 din art. 20 al. 1 din Decretul nr. 167/1958, text care refuză acțiunea în repetițiune a plății voluntare în raporturile dintre cetățeni sau dintre aceștia și organizațiile socialiste românești.⁹⁾

6. Natura juridică a obligației de a vărsa la buget sumele prescrise. Prin stingerea dreptului la acțiune sau de a cere executarea silită, în unele situații, apare obligația de vărsare la buget a sumelor prescrise, obligație de care este ținută unitatea socialistă debitoare care nu mai poate fi constrinsă la executare de către creditor, pe de o parte și statul, ca beneficiar, pe de altă parte. Dat fiind că Decretul nr. 219/1960 nu are o prevedere expresă, natura juridică a obligației de vărsare la buget, este controversată, iar în literatura noastră juridică s-au cristalizat două opinii.

D. Pașolea¹⁰⁾ susține că în cazurile prevăzute de Decretul nr. 219/1960, obligația unității debitoare rămâne aceeași, producându-se doar o schimbare a creditorului în virtutea unei dispoziții legale, astfel că ne-am afla de fapt, în fața unei transmisiuni a dreptului de creanță de la creditorul inițial asupra statului, transmisiune ce operează în puterea legii.

Această concepție este însă criticabilă deoarece dacă prin aplicarea Decretului nr. 219/1960 are loc doar o transmisiune a dreptului de creanță de la unitatea socialistă creditoare la stat, în momentul împlinirii termenului de prescripție extinctivă, înseamnă că dreptul subiectiv s-ar transmite numai în limitele în care îl avea și creditorul inițial, mai exact un drept lipsit de posibilitatea de a fi valorificat prin constrângere căci dreptul la acțiune se stinsese prin efectul prescripției. Aceasta ar însemna că executarea obligației de vărsare la buget s-ar îndeplini numai dacă se va executa de bună voie de către unitatea socialistă debitoare fără ca statul să poată utiliza constrângerea împotriva acestei unități. O astfel de consecință este contrară însăși scopului și prevederilor exprese ale Decretului nr. 219/1960 care instituie o obligație de vărsare la buget a sumei prescrise, obligație însoțită de mijloace sancționatorii corespunzătoare, fapt ce învederează clar că legiuitorul nu a urmărit liberarea unității debitoare de datoria sa, ci ca debitul să se stingă numai odată cu îndeplinirea obligației față de stat. În restituirea ei. Pe plan extern se aplică, ultimă instanță, aceasta înseamnă că legiuitorul a înțeles să acorde posibilitatea statului, noul creditor al obligației, de a putea utiliza contra uni-

tății debitoare toate mijloacele legale de constrângere, adică facultatea de a trece la executarea silită.

A doua opinie, pe care o considerăm întemeiată, reține că în cazul aplicării prevederilor art. 20, alin. 2 din Decretul nr. 167/1958, combinat cu dispozițiile Decretului nr. 219/1960, însuși dreptul subiectiv al unității socialiste creditoare încetează, iar obligația relativă în favoarea acestui creditor, așadar obligația civilă, este înlocuită cu o nouă obligație de astă dată în favoarea statului. Această înlocuire se realizează nu prin efectul prescripției, ci în temeiul și în puterea dispozițiilor legale care prevăd vărsarea la buget a prestației în bani cu privire la care termenul de prescripție s-a împlinit. Noua obligație are același obiect cu vechea obligație, dar se deosebește prin însăși natura sa juridică, întrucât obligația nouă față de stat nu mai este o obligație de drept civil, cum era cea anterioară, ci una de drept administrativ-financiar, acesta fiind caracterul specific al obligațiilor de vărsare la bugetul de stat.

Noua obligație față de stat se mai deosebește de cea față de creditorul inițial prin aceea că poate fi executată, nu numai de bună voie, ci și prin constrângere, fiind garantată prin majorările de întârziere stabilite de Decretul nr. 219/1960 și instituirea contravenției prevăzute de art. 1, pct. 4 din H.C.M. nr. 68/1970, republicată.

După cum observăm nu este vorba doar de o simplă schimbare a creditorului, ci are loc modificarea — în puterea legii — a însăși naturii juridice a obligației, precum și însoțirea noii obligații de posibilitatea executării silite și de garanții corespunzătoare.

7. Restituirea către unitatea socialistă a sumelor vărsate la buget. Din momentul în care termenul de prescripție s-a împlinit, unitatea socialistă debitoare este obligată a vărsa suma datorată, ținând seama de caracterul imperativ al dispozițiilor Decretului nr. 219/1960. Obligația de vărsare nu încetează nici dacă, după împlinirea termenului de prescripție unitatea socialistă debitoare achită creanța creditorului inițial, deoarece ne aflăm în prezența unei noi obligații și anume aceea față de stat. O astfel de plată este lipsită de orice valoare juridică și reprezintă, în realitate, o plată nedatorată, fapt pentru care se va putea obține restituirea ei pe calea acțiunii în restituire.

Cînd după vărsarea la buget creditorul va obține un titlu valabil pentru executarea aceleiași datorii, unitatea debitoare nu poate refuza pe motiv că suma datorată a fost în mod legal vărsată anterior la buget, ci urmează să solicite restituirea de la buget.

De asemenea, uneori vărsarea la buget are loc din eroare, astfel că unitatea plătitoare va fi îndrituită la restituirea sumei vărsate.

În ce privește restituirea prestațiilor devenite prescrise, vărsate la bugetul statului, în practică s-a ridicat proble-

ma dacă organele arbitrale au vreo competență în această materie.

Potrivit art. 7 lit. b din Legea nr. 5/1954 privind organizarea și funcționarea Arbitrajului de Stat, republicată în B.Of. nr. 24 din 1 septembrie 1959, nu sînt de competența arbitrajului de stat litigiile referitoare la impozite, taxe și orice alte obligații care se stabilesc sau se urmăresc conform dispozițiilor procesuale financiare.

Vărsămîntul obligatoriu la buget a sumelor devenite prescrise deținute de unitățile socialiste debitoare, efectuat în temeiul Decretului nr. 219/1960, are o natură administrativă, reprezentînd o relație financiară specifică care se încadrează în sfera excepției prevăzute de textul citat al Legii nr. 5/1954. Drept consecință, organele arbitrale nu sînt competente a soluționa litigii în care se pretinde obligarea statului la restituirea sumelor vărsate la buget de unitățile socialiste debitoare pe considerentul că dreptul la acțiune sau de a cere executarea silită s-a prescris, ci competența aparține exclusiv organelor financiare. În acest sens s-a pronunțat și Arbitrajul de Stat Central prin hotărîrea nr. 24/1973, nepublicată, dată în dosar nr. 2764/1972 admițînd excepția de necompetență invocată și respingînd ca atare acțiunea Cooperativei „Coloitet” Timișoara împotriva Ministerului Finanțelor.

Restituirea sumei de la buget poate avea loc numai la solicitarea unității socialiste care a efectuat vărsămîntul, întrucît numai între această unitate și bugetul de stat există un **raport juridic de natură financiară**, avînd în vedere însăși natura juridică a obligației de vărsare. Facem această precizare deoarece în frecvente cazuri creditorii (persoane fizice sau juridice) unităților socialiste debitoare ce au efectuat vărsarea la buget, se adresează direct organele financiare sau bancare și insistă să li se restituie lor suma respectivă, cu toate că între ei și stat nu există nici un raport juridic.

8. Recuperarea debitelor pentru care s-a prescris dreptul la acțiune sau la executare. În cadrul economiei noastre planificate, respectarea disciplinei de plan și financiare, precum și în general a tuturor dispozițiilor legale, constituie o condiție esențială pentru buna desfășurare a activității unităților socialiste. Ea asigură dezvoltarea în ritm rapid a noilor relații social-economice și apărarea proprietății socialiste, chează la bunăstării întregului popor, astfel că nu poate fi îngăduită nici o abatere. Beneficiul total al unităților economice este influențat, printre altele și de suportarea creanțelor date la scădere și a celor prescrise.¹¹⁾ În acest sens, actele normative din ultimii ani exprimă preocuparea legiuitorului pentru asigurarea unei ordini riguroase în utilizarea fondurilor bănești și creșterea con-

⁹⁾ Vezi Gh. D. Bîlțiceanu, Finanțele Republicii Socialiste România, Ed. didactică și pedagogică, București, 1973 pag. 194.

¹⁰⁾ Vezi O. Căpățînă, Unificarea normelor conflictuale în domeniul contractelor de livrări de mărfuri încheiate între organizațiile economice ale țărilor membre în Consiliul de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), în Instituții de drept comercial internațional, Edit. Academiei 1973, pag. 110—111.

¹¹⁾ Vezi Prescripția extinctivă, în Justiția Nouă, 1960, nr. 2, pag. 304.

tinuă a eficienței economice, întărirea gestiunii economice a unităților socialiste și creșterea simțului de răspundere al fiecărui lucrător.

Art. 102 din Codul muncii prevede că persoanele încadrate în muncă răspund pentru pagubele produse avutului obștesc din vina și în legătură cu munca lor.

Art. 11, lit. c din H.C.M. nr. 1885/1970 cu privire la organizarea și conducerea contabilității, atribuțiile și răspunderile conducătorului compartimentului financiar-contabil, publicată în B.Of. partea I — nr. 156 din 29 decembrie 1970, consacră răspunderea, printre altele și cea materială pentru neurmărirea și neincasarea creanțelor în termenele legal stabilite.

Prestațiile neincasate de unitatea socialistă creditoare deoarece dreptul la acțiune sau de a cere executarea silită s-a stins prin prescripție constituie o diminuare în patrimoniul acelei unități, care are obligația de a administra eficient mijloacele materiale și bănești ce i s-au încredințat, fapt ce impune recuperarea pagubei de la persoana încadrată în muncă din vina căreia nu s-a acționat în cadrul termenului de prescripție.

La unitatea creditoare paguba poate avea naturi diferite. Spre exemplu, la o unitate furnizoare de mărfuri sau prestatoare de servicii care a executat produsul sau lucrarea, prețul neincasat, în termenul legal de prescripție, reprezintă paguba adusă avutului obștesc. Pentru unitatea beneficiară a produselor sau prestațiilor care a plătit un preț superior celui legal și n-a obținut restituirea diferenței de preț în termenul de prescripție, prejudiciul îl reprezintă suma achitată în plus, din eroare.

La unitatea debitoare a sumei care s-a prescis, paguba de recuperat o reprezintă majorările de întârziere datorate virării la buget cu nerespectarea termenului prevăzut de Decretul nr. 219/1960.

În aceste împrejurări faptul că debitul se varsă la buget de către unitatea debitoare, pe baza obligației prevăzute de Decretul nr. 219/1960, este irelevant, din moment ce paguba există în patrimoniul unității creditoare și îi influențează rezultatele economico-financiare.

Din aceleași considerente, prin Circulara nr. 65.419 din 13 august 1971 a Ministerului Finanțelor au fost retrase Instrucțiunile comune nr. 1547 — 385/1962 ale Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției, potrivit cărora erau declarate ca neimputabile sumele prescise ce s-au vărsat la buget.¹²⁾

¹²⁾ Circulara nr. 65.419/1971 a fost comunicată ministerele și altor organe centrale precum și comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, fiind publicată și în Buletinul controlului financiar, Ministerul Finanțelor, 1971, nr. 8-10, pag. 14. Pentru a fi cunoscută măsura în condiții mai bune, s-a constatat încetarea aplicării instrucțiunii și prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 237/1973, publicat în Revista de Contabilitate, 1973, nr. 7, pag. 96.

Unele unități socialiste chiar și astăzi mai solicită restituirea de astfel de sume vărsate la bugetul statului, în loc să procedeze la recuperarea lor de la persoanele vinovate, ignorând faptul că dacă s-ar efectua restituirea vărsămîntului ar însemna că unitatea debitoare și-ar acoperi eventual de două ori aceeași pagubă: o dată prin recuperarea de la persoana vinovată și a doua oară prin restituire de la buget. Faptul este mai evident atunci cînd la data cererii de restituire adresată organelor financiare, unitatea debitoare se află deja în posesia titlului executoriu împotriva persoanei vinovate. Ca atare, astfel de restituiri nu pot avea loc, iar sumele vărsate la buget se cuvin acestuia, indiferent de momentul în care unitatea păgubită obține titlul împotriva persoanei încadrate în muncă vinovată de stingerea dreptului la acțiune sau de a cere executarea debitului.

Drept și uzanțe internaționale

FINANȚAREA COMERȚULUI INTERNAȚIONAL (III) Modalități de finanțare — creditul bancar

În cadrul documentarului intitulat „Finanțarea comerțului internațional”, am prezentat în numerele anterioare ale Supplementului organisme bancare specializate (I) și băncile comerciale — operațiuni efectuate și tehnici utilizate (II).

În acest număr, prezentăm modalitățile de finanțare, finanțarea prin credite bancare și prin emiterea de obligațiuni.

Creditul, categorie economică, nu este o „invenție modernă”, el a apărut și a fost practicat cu milenii în urmă, după unii autori, odată cu trecerea de la schimbul în natură și ca o consecință imediată a acestuia. Creditul este tot un schimb, însă are particularitatea că între momentele de schimb se intercalează factorul timp. Cu alte cuvinte, creditul este un schimb care începe în prezent și se termină în viitor.

Succesiv în timp, practica creditului s-a diversificat, în sensul că dacă în fazele incipiente avea o formă naturală, acordarea unui bun și așteptarea restituirii lui în viitor la o perioadă convenită (creditul natural), ulterior au apărut forme noi, respectiv creditul în mărfuri și creditul în monedă. La creditul în mărfuri, obiectul creditului îl constituie mărfurile vindute, deși atât rambursarea lui, cât și a dobânzii aferente se efectuează în monedă. Cea de-a doua categorie, creditul în monedă, formează principala activitate a organizațiilor financiar-bancare. În această formă atît obiectul creditului, cât și rambursarea lui împreună cu dobînda se onorează în numerar sau în dispoziții asupra numerarului.

În ultimul timp, literatura juridică și practica judiciară începe să se pronunțe pentru recuperarea de la persoanele vinovate, pe calea răspunderii materiale a debitorilor devenite prescise chiar și atunci cînd sumele se varsă la buget.

În sfîrșit, este de arătat că potrivit art. 1, pct. 7 și 25 din H.C.M. nr. 68/1970, republicată, fapta de neurmărire a realizării sumelor datorate unităților socialiste de persoane fizice sau juridice, indiferent că debitele provin din relații contractuale interne sau externe, din penalizări sau orice altă natură ar avea acele creanțe, constituie și contravenție sancționată cu amendă de la 200 lei la 600 lei.

drd. Ioan CONDOR
Consilier juridic șef
în Ministerul Finanțelor

MODALITĂȚI DE FINANȚARE A COMERȚULUI INTERNAȚIONAL

În zilele noastre categoriile de credit s-au diversificat substanțial, iar tehnica acordării lor a devenit din ce în ce mai complexă. Dat fiind faptul că studiul de față se adresează comercialiștilor din comerțul exterior, credem că prezentarea categoriilor de credit sub forma tabelului alăturat va suplini, într-o oarecare măsură, o descriere detaliată a lor.

Dintre categoriile de credite prezentate în tabelul menționat, în activitatea comercială a întreprinderilor de comerț exterior **creditul furnizor și creditul cumpărător** prezintă importanță practică, precum și unele forme noi de finanțare a comerțului internațional. Printre acestea, care au un conținut cu preponderență financiar-bancar, se înscriu operațiunile de factoring, forfaiting și, într-o anumită măsură, cele de leasing.

a) **Creditul furnizor** este un credit comercial care se acordă de vânzător cumpărătorului străin fie pe termen mediu (credite de la 2 la 5 ani începînd de la data livrării), fie pe termen lung (creditele de la 5 la 10 ani, în general cu începere de la data livrării). Cum cea mai mare parte a furnizorilor care vind cu facilități de plată nu dispun de resurse suficiente pentru a aștepta sfîrșitul perioadei de

CREDITELE IN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

clasificare :

DUPĂ PĂRȚILE CARE PERFECTEAZĂ	credite guvernamentale - perfectate de două state
	credite bancare - între o bancă și un client
	credite comerciale - între un exportator și un importator
DUPĂ MODUL DE ACORDARE A CREDITELOR DE EXPORT	credite furnizor - credite comerciale
	credite cumpărător - credite bancare (financiare)
DUPĂ DURATA CREDITELOR	credite pe termen scurt - până la 12-18 luni
	credite pe termen mijlociu - până la 5-7 ani
	credite pe termen lung - până la 10-15 ani
DUPĂ GRADUL DE GARANTARE A RAMBURSĂRII	credite negarantate - vânzarea pe credit fără garanții - vânzarea prin incaso documentar - livrarea de mărfuri în consignatie
	credite garantate - scrisoarea de garanție bancară - cambia acceptată și avalizată - ipoteca - livrarea prin credit documentar
	prin credite bancare - în cont curent - cu obiect definit
DUPĂ MODUL DE MOBILIZARE A CREDITELOR	prin avansuri comerciale - la exporturi complexe
	prin mobilizări speciale - leasing (pe termen lung) - forfaiting (pe termen scurt) - factoring (pe termen scurt)

credit, ei finanțează creditele pe care le-au acordat împrumutându-se de la institute de credit, în general, bănci comerciale, care la rîndul lor, pot refinanța aceste credite de la instituții financiare speciale de refinanțare a creditelor la export sau de la banca centrală a țării respective.

Băncile subordonează finanțarea creditelor-furnizor, de asigurare a livrărilor la o instituție specializată în asigurarea creditelor la export care să acopere în întregime riscurile comerciale și necomerciale. Polița de asigurare emisă în favoarea furnizorului și cedată de aceasta instituției care finanțează creditul, servește drept cauțiune pentru creditul și durata

valabilității sale, determinată, în general, de aceea a creditului. Asigurarea creditului la export a devenit parte integrantă a finanțării exporturilor și instituțiile de asigurarea creditului la export au în ansamblu, funcțiunile care completează pe acelea ale instituțiilor de credit.

Așadar, creditul-furnizor este acordat, în toate cazurile de către exportator, cumpărătorului-importator, sub forma unor livrări de mărfuri.

Pentru creditele acordate părțile stabilesc prin contract nivelul dobînzilor, care nu poate fi mai mare decât el a fost plafonat prin acorduri bilaterale comerciale.

b) **Creditul cumpărător** are aspectul

unui credit bancar, deoarece el este acordat de o bancă din țara exportatorului direct importatorului străin sau băncii acestuia pentru ca importatorul să poată plăti marfa la livrare, în condiții de plată cash.

Finanțarea tranzacțiilor internaționale pe calea creditului cumpărător a luat o deosebită amploare în ultimii 10 ani. Ea prezintă o serie de avantaje;

- exportatorul încasează contravaloarea mărfii la livrarea acesteia; obligația ramubursării creditului revine, în exclusivitate, importatorului;
- mărirea creditului fiind cunoscută, furnizorul nu poate include în preț costuri suplimentare, ceea ce asigură pentru cumpărător o stabilitate a prețului tranzacției;
- durata unui credit cumpărător este, în general, mai mare decât a unui credit furnizor.

Creditul cumpărător nu acoperă în întregime prețul de vânzare a mărfii, ceea ce determină ca o proporție de 5-15 la sută din preț să fie suportată de importator sub forma de avans, pe care trebuie să-l acorde până la ultima livrare. Avansul este plătit de către importator din capitalul propriu sau dintr-un credit obținut de pe piața națională. Asigurarea creditului cumpărător este obligatorie pentru fiecare credit în parte.

În ultima perioadă, creditul cumpărător, ca urmare a avantajelor pe care le prezintă, a luat forma unor adevărate acțiuni de cooperare în domeniul financiar-bancar, prin constituirea unor **consorții bancare internaționale** care ocupă un rol tot mai însemnat pe piața creditului internațional; asemenea consorții reprezintă înțelegerea dintre mai multe bănci din diferite țări aferente concentrării capitalurilor, în scopul finanțării unor tranzacții economice internaționale, prin plasarea unor credite cu scopul de a impulsiona schimburile economice internaționale.

În relațiile economice, în general, și, în special, în relațiile dintre țările industriale și cele în curs de dezvoltare se întâlnesc tot mai des consorții bancare care acordă credite, efectuînd și alte operații bancare. Iată cîteva consorții bancare: consorțiul format din două bănci vest-europene și patru bănci americane, privind acordarea unui credit de 50 milioane dolari R.S.F. Iugoslaviei; Consorțiul format din 14 bănci japoneze și Banca de stat a R.D. Germane, careia i se pune la dispoziție un credit de 20 milioane dolari pe termen de 7 ani; Consorțiul format din 16 bănci americane și canadiene și Banca de Dezvoltare din Filipine, cu privire la acordarea acesteia din urmă, a unui împrumut de 75 milioane dolari S.U.A.

Pentru stimularea comerțului cu țările socialiste banca austriacă Bankhaus Winter a inițiat un consorțiu cu un capital de 75 de milioane schilingi subscris de mai multe bănci austriece și din alte țări occidentale după cum

urmează: băncile austriece, sub conducerea casei bancare amintite 50% din capital; un grup de bănci vest-germane 25%; Bank of Philadelphia din S.U.A. — 10% și banca franceză De Werms — 5%. Consorțiul se ocupă de interese financiare atât ale firmelor austriece, cât și cele ale unor firme din țările de origine ale băncilor participante la el. El are ca obiect de activitate afaceri diverse, de la finanțări nemijlocite, pînă la mijlocirea activităților de schimb internațional ale întreprinderilor din interior și din străinătate.

În ultimul timp, au fost înființate consorțiile bancare și între state socialiste. Astfel, a fost constituit Consorțiul bancar româno-iugoslav, format din Banca Română de Comerț Exterior, Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară și Banca de Investiții, din partea română și șapte bănci iugoslave, în frunte cu Beogradska Banka Belgrad.

c) Izvoare de drept. Diversitatea mare a formelor sub care se mobilizează creditele implică un sistem tot atât de diversificat al izvoarelor de drept, care constituie armătura juridică menită să asigure celeritatea și siguranța operațiunilor financiare. După natura și forța lor juridică izvoarele de drept în domeniul de care ne ocupăm, cunosc aceeași grupare clasică: convenții internaționale, uzanțe comerciale (bancare) și dreptul intern la care, pe plan microeconomic, se adaugă contractele comerciale internaționale, instrumente de traducere în viață a normelor de drept rezultate din izvoarele menționate.

Convențiile internaționale bilaterale în materia finanțării comerțului internațional, reglementează, de regulă, condițiile de acordare a creditelor guvernamentale; normele pe care le conțin cu privire la condițiile în care se acordă jobinzile, căile de rambursare etc. sînt imperative pentru partenerii comerciali din statele respective. Convențiile multilaterale au ca obiect, ca regulă generală, instituirea unui drept uniform în domeniul creditului, tipică fiind sub acest aspect Convenția de la Geneva, privind legea uniformă asupra cambiiilor și biletului la ordin.

Uzanțele internaționale, elaborate de diverse organisme financiare internaționale sau de mari grupări bancare au un important rol în uniformizarea dreptului în domeniul creditelor. Un rol important îl dețin Condițiile generale de deschidere a conturilor și de finanțare elaborate de mari organizații financiar-bancare. De asemenea, o largă aplicare cunosc Regulile și uzanțele uniforme privind creditele documentare, elaborate de Camera de Comerț Internațional de la Paris.

Dreptul intern al unor state conține reglementări detaliate cu privire la condițiile în care se pot realiza exporturi sau importuri de credite, precum și formele noi de mobilizare a creditelor. Astfel, de exemplu, extinderea și amplasarea contractelor

de leasing în țările dezvoltate din punct de vedere industrial a determinat reglementarea lui legală. Prima legiferare a acestui contract în Europa s-a realizat în Franța unde este reglementat sub denumirea de credit-bail prin legea din 21 iulie 1967 și Ordonanța guvernamentală din 28 septembrie 1967. Ținînd seama de aspectul bancar al operațiilor de leasing, legislația franceză în vigoare supune întreprinderile, care au ca activitate principală încheierea unor asemenea operațiuni, regimului juridic al instituțiilor bancare. În Belgia, de asemenea, a fost legiferat contractul de leasing prin două acte normative: Decretul nr. 55 din ianuarie 1967, care reglementează statutul juridic al întreprinderilor care practică operații de leasing sau închiriere-finanțare, și decizia ministerială din 23 februarie 1968 care determină condițiile concrete în care pot funcționa acest gen de întreprinderi.

Contractele comerciale internaționale în domeniul finanțării comerțului au o varietate mare determinată de multiplele forme de mobilizare a creditelor. Sub aspectul părților participante pot fi grupate în două mari categorii:

— contracte încheiate între organizații financiar-bancare și beneficiarii creditelor (exportatori, importatori, investitori etc.), care cunosc o largă răspindire și sînt independente de contractele comerciale internaționale, al căror obiect îl finanțează;

— contracte încheiate între vânzătorii și cumpărătorii, în care creditul nu constituie un obiect independent; condițiile acordării și rambursării sînt stabilite prin clauze speciale înserate în contractul comercial internațional care are, de regulă, ca obiect o vânzare-cumpărare, construcții-montaj etc.; ca regulă generală, aceasta este calea de acordare a creditului-furnizor.

FINANTAREA PRIN CREDITE BANCARE

Dicționarul de economie politică, 1974, definește creditul ca fiind „relația apărută în legătură cu acordarea de împrumuturi în bani unor persoane fizice sau juridice, cu condiția de a fi rambursate la un termen numit scadență”. Fără să ne propunem să dăm o definiție noțiunii de credit, considerăm utilă să evidențiem elementele sale constitutive:

— este un raport juridic (contractual) prin care o persoană, numită creditor pune la dispoziția unei alte persoane, numită debitor, un bun material evaluat într-o monedă națională sau o sumă de bani;

— valoarea bunului material sau suma de bani remisă, urmează să fie rambursată de debitor, creditorului, după un anumit timp, la o dată numită scadență;

— pentru folosirea pe perioada stabilită a fondurilor permise de debitor, acesta plătește creditorului un preț,

numit dobîndă, care se stabilește pe cale convențională, cu respectarea normelor înscrise în dreptul național aplicabil raportului contractual.

Așadar, un contract de credit internațional implică ca elemente obligatorii: două subiecte — dintre care dacă creditorul este o bancă operativă posedă numele de credit bancar (sau financiar), iar dacă este un vânzător, credit comercial —, o sumă de bani sau o marfă care se exprimă într-o anumită cantitate de valută care se rambursează la scadență și un preț numit dobîndă. Factorul timp care se intercalează între momentul acordării creditului și cel al scadenței de rambursare adaugă acestui raport contractual un nou element, caracteristic, **riscul de neplătă**; ca urmare, contractele de credit sînt însoțite, ca regulă generală, de alte raporturi juridice prin care se iau măsuri de asigurare și garantare a rambursării creditelor.

Pe planul comerțului internațional operațiunile de finanțare prin credite bancare au sporit continuu. În prezent, peste 70% din exportul mondial de mașini-utilaje și echipamente industriale se realizează pe credit. Creditul constituie deci un instrument important în impulsivitatea exportului de mașin-utilaje și echipamente industriale, astfel că ori de cîte ori este abordată problema creditelor în comerțul exterior se au în vedere, aproape exclusiv vânzările de mașini-utilaje și echipamente industriale (în ultimii ani a luat o anumită extindere acordarea unor îlesniri de plată și la vânzarea unor mărfuri ca: produse chimice, bunuri de consum ec.). Așa se explică faptul că în perioada post-belică țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic și-au adaptat continuu legislația proprie referitoare la regimul creditelor de export, la necesitățile de extindere a comerțului exterior și a concurenței externe, făcînd din credit un element principal al sistemului de relații economice internaționale, un instrument de politică economică a statului.

Creditele în comerțul internațional, așa cum am arătat în secțiunea precedentă pot fi acordate atât de vânzătorii direct cumpărătorilor, cât și de organisme bancare, care finanțează direct pe cumpărătorii-importatori. În prima variantă, raportul de credit ia naștere direct din contractul de vânzare-cumpărare internațională, condițiile creditului fiind înscrise în acest contract; evident, pentru a face față unor vânzări pe credit, producătorii-vînzătorii se finanțează, la rîndul lor prin diverse modalități de mobilizare a creditului, printre care creditele obținute pe piața financiară locală ocupă un loc important.

În cazul finanțării importurilor prin credite bancare acordate de organisme bancare se impune să facem o distincție după statutul juridic al acestora. Pe plan internațional importu-

rile sînt finanțate atît de organisme bancare internaționale, — printre care un loc important îl ocupă B.I.R.D. — cit și de cele naționale care sînt formate din organe bancare specializate în finanțarea exporturilor și din bănci comerciale; ori care ar fi statutul juridic al organului bancar finanțator, creditele se acordă prin contracte distincte de cele fundamentale care le face necesare — în cele mai frecvente cazuri contracte de vînzare cumpărare —, dar de conținutul cărora se țin seama în acordarea creditelor și a condițiilor în care se acordă.

a) **Credite bancare — cumpărător.** Existența unei structuri eterogene a operațiilor pe piața creditului internațional, precum și a unor particularități în ceea ce privește organizarea fiecărei piețe monetare naționale, determină unele elemente caracteristice, specifice în structura creditelor, precum și în tehnica acordării, utilizării și rambursării creditelor; ca urmare, în cele ce urmează ne vom limita să sintetizăm numai elementele comune, de bază, privind tehnica încheierii contractelor de credit bancar și factorii care influențează clauzele pe care le conțin.

Plafonul unui credit bancar se determină pentru fiecare linie de finanțare în funcție de unele elemente esențiale pe care le are în vedere creditorul: bonitatea debitorului (la creditele interbancare, se are în vedere bonitatea corespondentului bancar), respectiv capacitatea acestuia de a face față obligațiilor de plată la scadențe; natura tranzacțiilor, care are importanță atît pentru stabilirea plafonului creditului, cît și a felului acestuia, precum și a duratei sale; rentabilitatea operației de credit reprezentată, în final, elementul principal, corelat cu interesul băncii respective de a lărgi relațiile de credit cu partenerul respectiv.

Termenul de creditare depinde de o serie de factori cum sînt: **felul mărfii** — cele mai lungi credite acordîndu-se pentru exporturile de mașini utilaje, instalații complexe etc.; **valoarea exporturilor** — cu cît valoarea este mai mare, cu atît perioada de creditare este mai lungă; **poziția exportatorului și importatorului pe piața mărfurilor vindute pe credit**; în practică, se înfilnesc credite pe perioade mai lungi decît de obicei, la exporturile și importurile de mărfuri realizate între întreprinderi care fac parte din aceleași monopoluri care funcționează în diverse țări; **gradul de concurență** existent pe piața mărfii exportate (importate); o concurență ascuțită, determină prelungirea termenului de creditare; **situația conjuncturală a pieței**; o stare conjuncturală nefavorabilă atrage prelungirea timpului pentru care se vînd mărfurile pe credit; **situația balanței de plăți externe**, a rezervelor de aur și în devize a țării exportatoare. În funcție de aceste elemente fiecare țară poate să ia măsuri de încurajare sau dimpotrivă de diminuare a exporturi-

lor, respectiv importurilor pe credite.

În unele cazuri, termenele pentru care se pot acorda credite la import sau export în relațiile dintre două țări sînt reglementate prin convenții bilaterale interguvernamentale.

Costul creditului este în funcție, în primul rînd, de mărimea dobinzii percepute. **Nivelul dobinzii** depinde, la rîndul său, de o serie de factori, printre care menționăm: raportul între cererea și oferta de mărfuri exportate pe credit și între cererea și oferta pentru diferite categorii de credit; felul mărfurilor exportate pe credit; gradul de rentabilitate al mărfurilor exportate; volumul operațiunii încheiate; politica dusă de țara vînzătoare față de țara cumpărătoare; taxa oficială a scontului. Un alt element al costului creditului îl constituie primele de asigurare. **Nivelul primelor de asigurare** este în funcție de mai multe elemente, dintre care cele mai importante sînt: situația cumpărătorului și a exportatorului; situația economică și politică a țării cumpărătorului; durata și valoarea creditului asigurat; natura mărfii; natura riscurilor. **Rambursarea creditelor** trebuie studiată atît sub aspectul timpului în care se efectuează, cît și al dozării eforturilor de plată. Sub aspectul timpului în care se rambursează un credit, acesta poate fi egal sau mai mic cu timpul pentru care s-a acordat creditul. În cazul acordării unei perioade de „respiro” (sau perioadă „de grație”) timpul de rambursare este mai mic decît perioada pentru care se acordă creditul. Cu cît termenul de grație este mai mare, cu atît importatorul este mai stimulat căci în felul acesta i se creează posibilitatea folosirii veniturilor realizate de pe urma mărfii importate pe credit în vederea achitării creditului.

Condițiile de acordare a creditelor de export au făcut obiectul unei înțelegeri, în cursul anului 1976, între țările capitaliste dezvoltate — Anglia, Franța, R.F. Germania, Italia, S.U.A. și Japonia, care au stabilit unele reguli care urmează să se aplice de fiecare țară în parte; printre acestea se înscriu: limita inferioară a dobinzilor la creditele de export pe termen mediu a fost stabilită la 7½ la sută iar cea pentru creditele pe termen lung în favoarea unor țări mai puțin dezvoltate de 8 la sută; durata creditelor de export va putea fi pînă la 10 ani; suma minimă a accontului va reprezenta 15 la sută din valoarea contractului etc.

Finanțarea importurilor românești pe calea creditelor cumpărător se realizează, ca urmare a monopolului de stat asupra operațiunilor financiar-valutare, prin contractele încheiate de Banca Română de Comerț Exterior cu băncile din țara exportatorilor care acordă credite. Acest sistem de finanțare prezentînd certe avantaje în raport cu creditele comerciale acordate de furnizorii externi, s-a generalizat la noi începînd cu anul 1978.

Cu privire la exporturile românești, Banca Română de Comerț Exterior a încheiat o serie de convenții de credit cu bănci din țări latino-americane, care au ca obiect exportul de mașini, utilaje și diverse instalații în țările respective.

b) **Credite acordate de B.I.R.D.** Spre deosebire de creditele bancare al cărui suport juridic este în toate cazurile un contract consensual și oneros, creditele acordate de Banca Mondială — B.I.R.D. — sînt fundamentate prin acorduri guvernamentale.

Principiile de acordare a împrumuturilor de către Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare pot fi astfel sintetizate: solicitantul împrumutului trebuie să fie considerat solvabil de către Bancă; obiectivul pentru care se solicită împrumutul să fie apreciat ca specific pentru dezvoltarea țării respective și să se încadreze în programul general de dezvoltare inițiat de această țară; obiectivul care urmează a fi finanțat să fie justificat din punct de vedere economic; împrumutul solicitat să nu poată fi obținut de la alte organisme financiar-bancare, ori din alte surse, în condiții mai rezonabile, mai economicoase, mai eficiente (de altfel, asupra acestor probleme urmează să se refere expertul și personalul tehnic al B.I.R.D. din Cadrul Comitetului de împrumuturi); B.I.R.D. finanțează, în general, numai costurile externe ale proiectelor; împrumutul se acordă în baza licitațiilor privind realizarea obiectivului de investiții care urmează să fie finanțat pe această cale.

Menționăm că B.I.R.D. nu pune la dispoziție suma împrumutată solicitantului, ci achită direct furnizorilor sumele respective. De asemenea, uneori remite solicitantului de împrumut numai tranșa de împrumut în scopul acoperirii unor plăți deja efectuate.

Durata împrumuturilor este în funcție de programul finanțat; termenul de rambursare este de 15 pînă la 25 de ani, în unele cazuri speciale putîndu-se depăși această durată.

Datorită condițiilor specifice ale piețelor de capital din lumea capitalistă (acțiunea legii cererii și ofertei etc.), dobinda suferă unele modificări corespunzătoare, în sus sau în jos. Menționăm că aceste modificări de dobindă nu afectează împrumuturile contractate și în curs de desfășurare, ci numai noile împrumuturi negociate după astfel de modificări. În anul 1971, B.I.R.D. a ridicat dobinda la 7,25%, pentru ca în anul 1975 să fie de 8,5%.

România beneficiază, ca membră a Băncii Mondiale, atît de împrumuturi, precum și de faptul participării, prin întreprinderile de comerț exterior, la licitațiile organizate de B.I.R.D. pentru adjudecarea lucrărilor finanțate de acest organism în diferite țări beneficiare de credite.

Pentru realizarea unora din obiectivele prevăzute în planul național unic

de dezvoltare economico-socială, România a încheiat mai multe acorduri prin care a obținut credite în valută convertibilă, destinate achiziționării de mașini și utilaje pentru investițiile respective. Caracteristic licitațiilor organizate pentru obiective de investiții care se execută în țara noastră cu credite acordate de B.I.R.D. este faptul că pot participa și întreprinderi românești furnizoare, care beneficiază de o marjă de preferință de 15%, față de prețurile cele mai avantajoase ale firmelor străine ofertante.

c) **Credite acordate de Banca Internațională de colaborare economică și de Banca Internațională de Investiții.** România fiind membră a acestor două organisme financiar-bancare internaționale, cu caracter regional beneficiază de credite, în condițiile statutelor de organizare a acestora.

În cadrul Băncii Internaționale de colaborare economică țara noastră are dreptul să beneficieze de credite de decontare, în funcție de felul conținutului de cliring, precum și de credite cu termen fix de rambursare, pentru alte scopuri: pentru creditele de decontare, B.I.C.E. percepe o dobândă între 2 și 3%, iar pentru cele cu termen fix de rambursare între 3,25 și 5%. Creditele se acordă în ruble transferabile.

Banca Internațională de Investiții acordă credite în ruble transferabile și în valute convertibile pentru obiective care se încadrează în politica generală de credite a acestei bănci: dobânda pe care o percepe este de 3% la 5% pentru creditele în ruble transferabile, iar pentru creditele în valute convertibile aplică dobânda pieței, la care se adaugă un comision.

d) **Credite acordate de Banca Reglementărilor internaționale.** Acest organism financiar, internațional, cu sediul la Basel (Elveția), înființat în 1930, alături de alte operațiuni bancare, potrivit statutului de organizare acordă credite băncilor centrale. România, ca membră a B.R.I., a obținut credite în valută, în condiții mai avantajoase decât cele pe care le stabilesc băncile comerciale.

FINANȚAREA PRIN EMITEREA DE OBLIGAȚIUNI

Mobilizarea creditelor sub formă de obligațiuni este o practică financiară tradițională. La această formă de finanțare recurg atât băncile centrale care emit obligațiuni în numele statelor, cât și organisme financiare internaționale, mari corporații industriale, întreprinderi etc. Acesten din urmă, care potrivit dreptului continental european trebuie să fie constituite sub forma de societăți anonime, recurg în mod frecvent la împrumuturi pe calea emiterii de obligațiuni, fondurile astfel mobilizate fiind necesare extinderii afacerilor prin noi investiții, lărgirea obiectului de activitate etc.

O obligație se prezintă sub forma unui titlu negociabil putând să fie, ca

și acțiunile, nominativă sau la purtător. Făcînd parte dintr-un împrumut colectiv, fiecare obligatar este individual un creditor al societății, însă creanța sa nu e decât o fracțiune dintr-unul și același împrumut contractat de societate.

În general, emiterea obligațiilor se realizează prin intermediul băncilor, pe două căi diferite: fie că băncile cumpără ferm obligațiile emise și le revînd, fie că servesc numai ca intermediari între subscriitorii și societate.

Obligatarii, fiind creditorii ai societății comerciale emitente de obligații, au o serie de drepturi:

— dreptul la dobînda care a fost stipulată în prospectul de emisiune și care este înscrisă în titlu. Aceasta poate fi: fixă, o parte din beneficii, ori indexată (calculabilă proporțional cu cifra de afaceri a societății sau cu prețul unui obiect sau unui serviciu aferent activității societății);

— dreptul la rambursare, la scadența fixată, a cuantumului nominal al obligației;

— beneficiul unei prime de rambursare, în situația care societatea emite sub par, adică la o sumă inferioară cuantumului nominal;

— beneficiul rambursării înainte de scadență, prin amortizare pe calea tragerii la sorți, sau în cazul lichidării societății (ori a falimentului).

Fiînd creditorii de o factură specială, în sensul că creanța lor face parte dintr-un tot, prevederi exprese ale dreptului național protejează dreptul obligatarilor. Printre acestea se numără adunările de obligatari ai aceluiași împrumut, în vederea apărării intereselor lor colective, dotate cu

personalitate juridică și cu anumite competențe de natură să le apere interesele.

Titlurile de credit sub forma obligațiilor constituie obiectul negocierilor pe piețele financiare interne și internaționale. Cînd piața financiară este formată numai din acțiuni și obligațiuni ea coincide cu piața valorilor mobiliare. O asemenea piață este formată din două mari segmente: piața pentru noile emisiuni (piața primară) și piața pentru valorile mobiliare aflate în circulație (piața secundară) în care se negociază titlurile de credit pe care posesorii lor le dețin, cu scopul de a-și redobîndi capitalul investit. De remarcat că vînzarea titlurilor subscrise se efectuează la cursul zilei, care poate fi superior cursului de achiziție — situație în care vînzătorul realizează un beneficiu — sau inferior acestui curs — caz în care cel ce vinde are o pierdere.

Piața financiară are organisme oficiale proprii unde se efectuează negocierile — burse de valori mobiliare —, alături de care fac asemenea acte de comerț băncile și alți comercianți care au ca obiect al activității lor vînzarea și cumpărarea de titluri de credit.

Achiziționarea de obligațiuni constituie un mijloc de plasament al rezervelor valutare, evident, sub condiția ca titlurile să fie emise de împrumutătorii, cu o solidă situație economică, iar ca urmare, acestea să fie ușor negociabile pe piață.

dr. Al. DETEȘAN
Radu DEMETRESCU

raporturi de muncă

SOLUȚIONAREA CONTESTAȚIILOR PRIVIND ACORDAREA PREMIILOR ȘI PARTICIPAREA LA BENEFICII

Potrivit art. 175 alin. 1 lit. d din Codul muncii, sînt de competența organului administrativ ierarhic superior sau organului de conducere colectivă, potrivit legii contestațiile cu privire la acordarea premiilor și gratificațiilor. Prin modificarea pe care Legea nr. 4/1978 a adus-o art. 50—57 inclusiv, din Legea nr. 57/1974, gratificațiile au fost desființate și înlocuite cu participarea la beneficii a oamenilor muncii.

După cum rezultă art. 175 alin. 1 din Codul muncii (reprodus mai sus), face trimitere la alte norme legale intrucît cuprinde formula „potrivit legii”. La data apariției și intrării în vigoare a Codului muncii nu existau alte prevederi legale care să reglementeze în mod amănunțit competența privind soluționarea contestațiilor ce au drept obiect modul în care au fost acordate sumele din fondul de participare la beneficii sau premiile, astfel încît dispoziția din

cod avea caracter de principiu și reprezenta numai un cadru legislativ. Ulterior, art. 208 alin. 2 din Legea nr. 57/1974 aduce o precizare utilă dispunînd că soluționarea acestor contestații este de competența organului de conducere colectivă al unității sau a organului ierarhic superior, dacă numirea personalului respectiv s-a făcut de către acest organ. Prevederea legală mai sus citată materializează și concretizează, în materia de care ne ocupăm, una din fațetele principiului centralismului democratic și ale principiului ierarhizării organelor statului, fiind firesc ca organul care este competent a numi și a elibera din funcție o anumită categorie de personal să aibă, concomitent, și competența de a aplica sancțiuni disciplinare (vezi art. 14 alin. 3 din Legea nr. 1/1970) și de a solu-

ționa contestațiile acestor persoane cu privire la retribuție, premii etc.

Citatele prevederi legale (art. 175 alin. 1 lit. d din Codul muncii și art. 208 alin. 2 din Legea nr. 57/1974) nu precizează însă care anume organ de conducere colectivă din cadrul unității — consiliul oamenilor muncii sau biroul său executiv — și care anume organ, colegial sau unipersonal — din unitatea ierarhic superioară au o asemenea competență.

Este ceea ce ne propunem a preciza în cele ce urmează.

Spre a ajunge la o concluzie care să fie concordantă cu celelalte prevederi cuprinse în Legea nr. 57/1974 și cu economia acestui act normativ este necesar a arăta că potrivit art. 50 alin. 3 și art. 55 din Legea nr. 57/1974 (modificată prin Legea nr. 4/1978), competența de a stabili sumele convenite individual din fondul de participare la beneficii, ori de a le reduce sau a nu le acorda, aparține consiliului oamenilor muncii din unitatea respectivă (centrală, întreprindere, unitate componentă cu gestiune economică fără personalitate juridică).

Intrucât legea fixează această atribuție în competența consiliului oamenilor muncii ea nu poate fi delegată biroului său executiv.

De asemenea, trebuie menționat faptul că biroul executiv reprezintă o emanație a consiliului oamenilor muncii și este subordonat acestuia (vezi în acest sens art. 36 și art. 37 lit. n din Legea nr. 5/1978).

Din corelarea tuturor acestor prevederi legale rezultă că soluționarea contestațiilor privind sumele acordate cu titlu de participare la beneficii sau premii formulate de personalul din cadrul unității, încadrat de organele sale de conducere nu poate fi decât de competența consiliului oamenilor muncii și nu a biroului său executiv care dată fiind poziția sa de subordonare — nu poate cenzura hotărârile luate de consiliul oamenilor muncii.

Soluționarea contestațiilor formulate de persoanele numite de conducerea unității ierarhic superioare aparține — în opinia noastră — tot organului de conducere colectivă din respectiva unitate și nu conducătorului acesteia. Opinia noastră se întemeiază pe argumente de pragmatism juridic și pe prevederea cuprinsă în art. 59 din Legea nr. 5/1978 din care rezultă că organele colective de conducere din unitățile inferioare sunt subordonate numai organelor colective de conducere din unitatea ierarhic superioară și nu conducătorului acesteia.

Față de această prevedere nu se poate admite, de exemplu, ca directorul și, respectiv directorul general, să anuleze o hotărâre a consiliului oamenilor muncii dintr-o unitate componentă a întreprinderii sau a centralei, cu privire la acordarea anumitor sume din fondul de participare la beneficii și tot astfel apare inacceptabil ca directorul general al centralei să cenzureze o hotărâre a consiliului oamenilor

muncii dintr-o întreprindere. În opinia noastră nici biroul executiv dintr-o unitate superioară nu este competent a soluționa contestațiile personalului încadrat la unitatea subordonată împotriva hotărârilor prin care consiliul oamenilor muncii din respectiva unitate le-a acordat, le-a redus sau nu le-a atribuit unele drepturi bănești din fondul de participare la beneficii și aceasta pentru argumente de logică juridică.

Intr-adevăr dat fiind că la personalul propriu acordarea acestor sume este tot de competența consiliului oamenilor muncii, nici o contestație nu poate fi soluționată de biroul său executiv chiar dacă persoana în cauză deține o funcție de execuție fără însemnătate ori este muncitor necalificat, ni se pare de neacceptat ideea că biroul executiv ar fi competent să soluționeze contestația formulată de directorul sau de un alt cadru de

conducere din unitatea subordonată.

Intrucât art. 175 alin. 1 lit. d din Codul muncii și art. 208 alin. 2 din Legea nr. 57/1974 supun aceluiași regim juridic atât contestațiile cu privire la premii cât și cele referitoare la sumele acordate din fondul de participare la beneficii, precizările de mai sus sînt în egală măsură valabile pentru ambele categorii.

În concluzie deci, soluționarea contestațiilor împotriva modului cum au fost atribuite, reduse sau neacordate premiile și celelalte drepturi materiale din fondul de participare la beneficii sînt de competența :

— consiliului oamenilor muncii din unitate pentru personalul numit de conducerea acesteia ;

— consiliului oamenilor muncii din unitatea ierarhic superioară pentru personalul numit de conducerea acesteia în unitatea subordonată.

dr. C. JORNESCU

Întrebări și răspunsuri

● **I.C.R.T.I., Pitești** — Potrivit pct. 17 din H.C.M. nr. 822/1979, personalul muncitor al cărui loc de muncă obișnuit se află în altă localitate decât cea în care își are domiciliul permanent, beneficiază pe timpul cit este trimis în deplasare în localitatea de domiciliu numai de rambursarea cheltuielilor de transport. Personalul aflat în această situație nu beneficiază, pentru perioada respectivă, de diurnă și de rambursarea cheltuielilor de cazare.

● **T. ANASTASE, Ploiești** — Potrivit art. 18 din Legea nr. 19/1979 republicată, cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, pentru extinderea fabricării de mijloace de producție destinate autoutilării, în măsura în care acestea nu pot fi procurate de la alți furnizori interni în condiții mai economice, prețurile de producție se stabilesc pe baza costurilor realizate și a unui beneficiu corespunzător conform competențelor legale. În cazul în care unitatea nu cunoaște competența de stabilire a prețurilor pentru produsele destinate autoutilării, este necesar să vă adresați pentru precizări organului tutelar.

● **ASOCIAȚIA ECONOMICĂ INTERCOOPERATISTĂ DE ÎNGRIJIREA BOVINELOR ȘI OVINELOR, Berzovia** — Deoarece anul financiar se încheie la 31 decembrie, odată cu anul calendaristic, documentele primite pentru decontare după această dată se plătesc din fondurile anului următor, cu excepția cazurilor cînd organele în drept aprobă în mod expres prelungirea în anul următor a perioadei de decontare a investițiilor executate și a utilajelor livrate pînă la finele anului curent. Intrucât pentru anul 1978 nu s-a dat o astfel de aprobare, Centrala Băncii pentru agricultură și in-

dustrie alimentară prin scrisoarea-circulară nr. 1908 din 27 XII 1978 a precizat că „documentele care se primesc pentru decontare după 31 XII 1978 se vor plăti din fondurile anului 1979”. Deosebit de aceasta, începînd cu anul 1979 nu se mai acordă credite de mică mecanizare.

● **LIVIU ANDREESCU, Iași** — Potrivit legislației în vigoare, băncile pot acorda credite unităților economice de stat pe baza planurilor de credite, în cadrul limitei de creditare aprobată trimestrial prin decrete. După primirea plafoanelor de credite aprobate, organele băncii vor determina unitățile economice să opereze modificările convenite în formularul privind determinarea mijloacelor circulante și a resurselor de finanțare a acestora și în bugetele de venituri și cheltuieli, acordînd sprijinul necesar pentru efectuarea operațiilor respective, astfel încît bugetele de venituri și cheltuieli să reflecte nivelul mijloacelor circulante și al creditelor aprobate (circulara B.N.R.S.R. nr. 10 „N” din 11 IV 1979). Din analiza efectuată la nivelul Centralei Băncii Naționale a rezultat că neconcordanța la care vă referiți se datorește nepunerii de acord a comunicării de indicatori transmisă de organul tutelar întreprinderii de transport la data de 30 ianuarie 1979 cu propunerile de credite pentru trim. II solicitate băncii la 6 III 1979 de către Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală și locativă Iași (propunerile au fost aprobate prin Decretul nr. 116 din 2 IV 1979).

● **ADRIANA PISLARU, Timișoara** — Procedura serviciului financiar din unitate de a solicita compartimentului de specialitate semnătura pe facturile de plată în avans se încadrează în prevederile Legii nr. 9/1974.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

capacitati de productie produse noi

COOPERATIVA „PRESTATIUNEA”

IASI,

Str. Ștefan cel Mare nr. 12

- Ax comandă TV buc. 85
- Ans. comutator Radio buc. 381
- Ans. element Radio buc. 54
- Ans. fixare TV buc. 10
- Ans. FILT 22512 buc. 30
- Ans. bobină șoc 22810 buc. 10
- Ans. bobină șoc TV buc. 30
- Bloc canale Orion buc. 5
- Bloc canale Temp 3 buc. 1
- Bobină deflexie Cosmos buc. 11
- Bobină primară IT Cosmos buc. 20
- Idem Orion buc. 5
- Idem Stassfurt buc. 285
- Idem E43—E47 buc. 38
- Idem Delta sup. buc. 50
- Idem Delta buc. 60
- Idem Star buc. 90
- Idem Favorit buc. 50
- Bobină secundară IT Cosm buc. 99
- Idem Temp 6 buc. 210
- Idem Stassfurt buc. 46
- Idem E43—E47 buc. 160
- Bobină oscilator 32766 buc. 370
- Bobină liniaritate TV buc. 75
- Bobină OUL 45723 buc. 44
- Bobină adaptor 49087 buc. 5
- Bobină intrare OUL 46023 buc. 10
- Bobină corecție 32762 buc. 90
- Butoni Orfeu buc. 44
- Buton schimb. viteză picup buc. 10
- Butoni Orizont buc. 10
- Bobină 48086 A buc. 10
- Bobină 48084 B buc. 40
- Bobină 48330 buc. 3
- Bobină 48083 buc. 2
- Bobină IUL 46022 buc. 10
- Bobină corecție 32763 buc. 50
- Bobină L 703 49151 buc. 3
- Bobină IUL 49086 buc. 12
- Bobină 49090 buc. 2
- Condens. variabil Rapsodia buc. 16
- Condens. elco 2×16 MF buc. 73
- Condens. elco 022 MF/1000 V buc. 230
- Condens. diferiți buc. 1695
- Idem buc. 130
- Idem buc. 130
- Idem buc. 650
- Cond. 2NF/630 V buc. 600
- Cond. 022 NF buc. 100
- Carcasă soclu FIT TV buc. 460
- Condens. diferiți buc. 300
- Condens. elco 100 MF buc. 90
- Casete radio Cosmos 3 buc. 5
- Diode 6 DRR—2R buc. 13
- Diode DZ 310 buc. 95

- Diode GY 109 AC buc. 4
- Diode 1N 1001 buc. 47
- Diodă 1N 4148 buc. 2
- Diodă 1N 4148 buc. 22
- Diode PL 91 Z buc. 47
- Difuzor 21661 buc. 200
- Difuzor Traviata buc. 6
- Difuzor Albatros buc. 100
- Difuzor 21704 B buc. 64
- Indicator DY 40/84 buc. 10
- Lișă antenă Radio ml. 600
- Mască laterală Miraj buc. 17
- Potentiometru 32721 buc. 225
- Potenț. semireglabil buc. 465
- Potenț. cu priză buc. 30
- Rezistență chimică 0,5W buc. 20000
- Idem 1 W buc. 5000
- Idem 2 W buc. 3700
- Rezistență bob. 3 W buc. 2670
- Rotor Miraj buc. 2
- Regletă buc. 60
- Soclu inel filament Temp 6 buc. 260
- Scală radio Predeal buc. 5
- Tranzistori A 435 buc. 89
- Idem AC 184 buc. 100
- Idem AC 185 buc. 45
- Idem AD 155 buc. 390
- Idem BC 107 buc. 300
- Idem BC 108 buc. 250
- Idem BC 109 buc. 300
- Idem BC 172 buc. 90
- Idem BC 178 buc. 28
- Idem BC 237 buc. 30
- Idem BF 167 buc. 265
- Idem BF 173 buc. 400
- Idem BF 198 buc. 110
- Idem BF 255 buc. 30
- Idem EFT 303 buc. 80
- Idem EFT 306 buc. 250
- Idem EFT 307 buc. 90
- Idem EFT 311 buc. 100
- Idem EFT 319 buc. 125
- Idem EFT 351 buc. 220
- Idem EFT 352 buc. 580
- Idem EFT 353 buc. 70
- Idem EFT 373 buc. 115
- Idem OC 170 buc. 3
- Idem OC 816 buc. 10
- Idem OC 821 buc. 11
- Idem OC 825 buc. 1
- Idem OC 871 buc. 8
- Idem OC 882 A buc. 14
- Idem 2 SA 101 buc. 23
- Idem 2 SA 234 buc. 41
- Trafo ieșire linii Rubin 106 buc. 57
- Idem Oliver buc. 13
- Idem Cristal buc. 7
- Idem Smaragd buc. 5
- Trafo FI 32756 buc. 10
- Trafo cadre buc. 36
- Trafo oscilator 10039 buc. 170
- Trafo FI Neptun buc. 30
- Trafo drosel Rubin 102 buc. 38
- Trafo ieșire Mamaia buc. 4
- Trafo difuzor Mangalia buc. 12
- Trafo FI-1 32796-BI buc. 60

- Varistori buc. 440
- Trafo discriminator Cosmos 3 buc. 3
- Trafo Driver Sport buc. 150
- Trafo FI-1 Darclee buc. 28
- Trafo FI-2 Darclee buc. 31
- Trafo FI-1 Orizont buc. 26
- Trafo FI-2 Rapsodia buc. 5
- Trafo FI-1 Rapsodia buc. 14
- Trafo drosel rețea Temp 3 buc. 6
- Tub electronic 6A8 buc. 12
- Idem 6E5 buc. 1
- Idem 6F4 buc. 40
- Idem 6G2 buc. 21
- Idem 6G7 buc. 9
- Idem 6J1 buc. 80
- Idem 6J5 buc. 25
- Idem 6K4 buc. 62
- Idem 6N1 buc. 230
- Idem 6N2 buc. 120
- Idem 6N3 buc. 50
- Idem 6N9 buc. 1
- Idem 6N14 buc. 5
- Idem 6P6 buc. 48
- Idem 6P13 buc. 200
- Idem 6 P 18 buc. 200
- Idem 6 Z 31 buc. 1
- Idem 6X2 buc. 1
- Idem 30T6 buc. 3
- Idem EBL21 buc. 2
- Idem ECC85 buc. 17
- Idem ECH21 buc. 1
- Idem PABC80 buc. 98
- Idem ECH42 buc. 25
- Idem ECH84 buc. 200
- Idem ECL81 buc. 12
- Idem ECL86 buc. 300
- Idem EM87 buc. 20
- Idem FX86 buc. 200
- Idem EZ80 buc. 150
- Idem PCC88 buc. 200
- Idem PCF80 buc. 200
- Idem PL83 buc. 17
- Idem UYIN buc. 12
- Idem EL41 buc. 24
- Idem 6J51 buc. 200
- Idem PCC88 buc. 40
- Idem 6I1 buc. 23
- Idem 6AL5 buc. 90
- Ansamblu RF Tomis buc. 4
- Atenuator antenă Național buc. 5
- Ans. adaptor E 47 buc. 4
- Ansamblu RF S3 D3 buc. 9
- Comutator canale Cosmos 3 buc. 3
- Bobină Mamaia buc. 51
- Bobină antenă Mamaia buc. 46
- Bobină drosel Darclee buc. 7
- Bobină oscilator S B 3 buc. 35
- Bobină sincron Mamaia buc. 64
- Bucșă în trepte buc. 2
- Bobină modulator buc. 7
- Bobină modulator Darclee buc. 35
- Bloc UKW Darclee buc. 4
- Bobină RF Star buc. 4
- Bobină MF Star buc. 4
- Bloc UKW Rubin 102 buc. 2

- Bobină dimensiuni Național buc. 6
- Bobină sincron Național buc. 6
- Bloc PTK Favorit buc. 1
- Bobină șoc Național buc. 8
- Bloc canale Oliver buc. 1
- Bobină amplitudine E 47 buc. 100
- Bobină corecție E 47 buc. 17
- Bobină oscilator Mamaia buc. 32
- Bobină MF Mamaia buc. 30
- Bobină antrenare Mamaia buc. 56
- Bobină RF Mamaia buc. 60
- Bobină corecție Mamaia buc. 60
- Bobină deflexie R. 102 buc. 4
- Bobină deflexie R. 102 buc. 13
- Buton S B 3 buc. 10
- Buton schimbător S B 3 buc. 15
- Bobină discriminator buc. 5
- Bobină liniaritate buc. 5
- Bobină IF Temp 6 buc. 20
- Bobină IF S3 D3 buc. 4
- Bobină Autotrafo buc. 2
- Bobină OUS Albatros buc. 40
- Bobină K8 Temp 6 buc. 5
- Buton reglare Rubini 102 buc. 40
- Buton acord buc. 5
- Buton acord buc. 10
- Curea transmisie BS3 buc. 18
- Caucluc roată G0641 buc. 1
- Cauciuc platan buc. 4
- Clape Tomis buc. 110
- Carton fund Star buc. 1
- Carton spate Star buc. 3
- Condens. trimer Mamaia buc. 15
- Condens. ceramic 2,7/500 buc. 35
- Cap ștergere B. 41 buc. 10
- Clape Tomis buc. 70
- Condens. hirtie 2MF/160 V buc. 15
- Disc Suprafon buc. 4
- Difuzor mic Orion buc. 4
- Diodă 1 N 60 buc. 9
- Diodă 1 H 34 buc. 6
- Diodă D 9 Spidola buc. 6
- Diodă D 101 buc. 5
- Filtru antenă Carmen buc. 11
- Grup condensatori buc. 4
- Manetă GPU buc. 5
- Mască schimb. viteză GPU buc. 4
- Mască frontală G 0641 buc. 1
- Mască laterală buc. 3
- Mască cinescop Intim buc. 3
- Mască laterală Intim buc. 3
- Placă metal SB3 buc. 2
- Potențiomertu buc. 8
- Pirghie schimbător G 0641 buc. 3
- Pirghie roată intermed. G 0641 buc. 1
- Pirghie suport Suprafon buc. 3
- Priză schimbătoare buc. 1
- Platan Suprafon buc. 2
- Potențiomertu Capri buc. 2
- Potenț. dublu buc. 2
- Piuliță GPU buc. 4
- Piuliță mat. plastic GPU buc. 12
- Potențiomertu Oberon buc. 5
- Placă spate Național buc. 2
- Potențiomertu Dacia buc. 30
- Placă schimb. tensiune E. 47 buc. 5
- Priză FIT E. 47 buc. 3
- Piuliță GPU buc. 4
- Placă Stassfurt buc. 3
- Placă metal Stassfurt buc. 2
- Potențiomertu Național buc. 3
- Potențiomertu Nordic buc. 70
- Placă sincron SB3 buc. 15
- Placă 6 came SB3 buc. 10
- Potențiomertu trimer SB3 buc. 38
- Potențiomertu Grig. buc. 20
- Potențiomertu Temp 6 buc. 10

- Potențiomertu E. 47 buc. 40
- Placă circ. imprimat B. 41 buc. 2
- Potenț. trimer B. 41 buc. 5
- Potențiomertu Miorița buc. 1
- Piesă intermediară buc. 7
- Regletă S3 D3 buc. 20
- Rolă centrală GPU buc. 1
- Roată angrenaj GPU buc. 5
- Rotiță suport GPU buc. 21
- Rozetă turație Sakta buc. 6
- Redresor Oberon buc. 2
- Roată interm. Suprafon buc. 50
- Regulator liniaritate Temp 6 buc. 15
- Reziștențe 0,25 W buc. 725
- Rolă presatoare B. 41 buc. 24
- Scoabă scurtă buc. 6
- Suport schimbător GPU buc. 5
- Soclu tensiune E. 47 buc. 24
- Stecher antenă Temp 6 buc. 10
- Scală Rubini 102 buc. 10
- Trafo discriminator Mamaia buc. 40
- Trafo FI Mamaia buc. 70
- Trafo difuzor Mamaia buc. 165
- Termistop SB3 buc. 3
- Trafo ieșire SB3 buc. 20
- Trafo FI Mamaia buc. 46
- Taler GPU buc. 1
- Trafo ieșire Suprafon buc. 5
- Termistori Star buc. 9
- Trafo FI sunet Grig. buc. 1
- Trafo sunet Grig. buc. 4
- Trafo detecție sunet Grig. buc. 3
- Trafo FI Grig. buc. 3
- Trafo FI — 101 Dacia buc. 65
- Trafo FI — 103 Dacia buc. 55
- Trafo FI — 201 E 47 buc. 14
- Trafo FI — 101 E 47 buc. 36
- Trafo FI — 103 E 47 buc. 39
- Trafo impulsuri Stassfurt buc. 13
- Trafo difuzor E 47 buc. 5
- Termistori Național buc. 10
- Trafo FI — 202 E 47 buc. 80
- Tranzistori 2 SB 77 buc. 12
- Tranzistori GC 112 buc. 12
- Tranzistori OC 1071 buc. 3
- Tranzistori 2 SA 12 buc. 3
- Tranzistori 2 SB 176 buc. 6
- Trafo blocing Oliver buc. 1
- Tambur Istria buc. 5
- Tranzistor OC 882 buc. 25
- Trafo FI — 102 Dacia buc. 41

PIESE PENTRU MAȘINI DE SPĂLAT

- Bucșe storcător Perla buc. 15
- Casetă bachelită Alba buc. 17
- Comutator pachet Alba buc. 10
- Dulie bec Alba buc. 18
- Întrerupător pachet Alba buc. 11
- Motor MS6 Alba buc. 1
- Motor MS6 Alba buc. 8
- Paletă pompă apă Alba buc. 10
- Supapă siguranță Alba buc. 5
- Cablu Alba buc. 5

PIESE PENTRU FRIGIDERE

- Agregat Yetty buc. 2
- Agregat Jiul buc. 17
- Broască ușă Fram buc. 10
- Broască Fram buc. 52
- Bulă aer Fram buc. 4
- Corp încuietor Fram buc. 3
- Clenci cromat Fram buc. 30
- Dulie E 14 Fram buc. 59
- Garnitura etanșare Fram buc. 33
- Granitură etanșare Fram buc. 5

- Garnitură etanșare Fram buc. 10
- Întrerupător Fram buc. 123
- Reziștență 70 W Fram buc. 10
- Reziștență 90 W Fram buc. 267
- Reziștență 90 W Fram buc. 65
- Reziștență 125 W Fram buc. 230
- Spate ușă F. 110 buc. 11
- Spate ușă F. 112 buc. 4
- Spate ușă F. 70 buc. 4
- Spate ușă Zill buc. 1
- Termostat F. 110 buc. 20
- Termostat F. 70 buc. 48
- Ușă completă F. 112 buc. 4
- Ușă completă F. 70 buc. 2

PIESE PENTRU ASPIRATOARE PRAF

- Bobină stator AP7—AP8 buc. 66
- Condensator Buran buc. 5
- Capac ventilator AP7—AP8 buc. 6
- Ghidaj aer Record buc. 34
- Întrerupător AP7 buc. 60
- Întrerupător Record buc. 10
- Idem AP8 buc. 50
- Pachet stator 220 V buc. 20
- Paletă ventilator AP6 buc. 110
- Paletă directoare Record buc. 34
- Rama sacului AP7 buc. 6
- Sac praf cu inel AP7 buc. 6
- Suport perie Buran buc. 5

PIESE PENTRU ACORDEOANE

- Arcuri Timiș buc. 80
- Supapă idem buc. 81
- Supapă bași idem buc. 50
- Supapă idem buc. 50
- Supapă idem buc. 88
- Ton Si 1 idem buc. 70
- Ton Mi 2 idem buc. 99
- Ton Fa 2 idem buc. 35
- Ton Fa 2 idem buc. 30
- Ton Do 2 idem buc. 228
- Ton Re 2 idem buc. 198

PIESE PENTRU MOTORETA „CARPAȚI“

- Aripă spate buc. 3
- Aripă față buc. 2
- Idem buc. 1
- Garnitură saboți buc. 8
- Cilindru motor buc. 19
- Arc șa buc. 60
- Arc ambreiaj buc. 10
- Ambreiaj fără rulment buc. 34
- Apărătoare lanț buc. 2
- Arc saboți frină buc. 10
- Arc suspensie spate buc. 7
- Apărătoare cauciuc buc. 25
- Arc suspensie spate buc. 8
- Arc pedală pornire buc. 23
- Arc bloc pornire buc. 26
- Arc pinion pornire buc. 10
- Ax cu pirghie viteză buc. 5
- Bucșă butuc ambreiaj buc. 7
- Bolț pinion buc. 20
- Bobină excitație buc. 20
- Bucșe cauciuc buc. 16
- Bobină aprindere buc. 58
- Bobină IT buc. 144
- Butuc roată spate buc. 5
- Bucșe distribuitor buc. 2
- Bolț ambreiaj buc. 5
- Bielă fără bucșă buc. 5
- Bucșă placă ambreiaj buc. 20
- Camă saboți frină buc. 5

- Capac carter dreapta buc. 3
- Con furcă fafă inf. buc. 10
- Cap ancorare buc. 6
- Carcasă lampă spate buc. 12
- Cablu frină fafă buc. 19
- Craboți buc. 64
- Con superior frină buc. 5
- Distribuitor rob. benzina buc. 6
- Dop cauciuc buc. 10
- Fișe buc. 5
- Furcă fafă buc. 2
- Furcă spate buc. 5
- Garnitură etanșare buc. 20
- Garnitură presetupă buc. 5
- Idem buc. 70
- Garnitură cauciuc 21
- Garnitură capac ambreiaj buc. 80
- Generator sincron buc. 2
- Garnitură pirghie ambreiaj buc. 33
- Idem buc. 10
- Garnitură miner arc buc. 10
- Garnitură cablu aprindere buc. 23
- Inel distanțier buc. 15
- Inel cauciuc suspensie buc. 10
- Nucă de ancorare buc. 6
- Piston brut buc. 14
- Pinion viteza II buc. 28
- Pinion pornire buc. 33
- Prezon carter buc. 20
- Garnitură carburator buc. 20
- Port jigler buc. 43
- Prezon cilindru buc. 65
- Pinion viteza I buc. 26
- Pinion arbore cotit buc. 6
- Pirghie ambreiaj cpl. buc. 3
- Piuliță cu canel buc. 10
- Piuliță specială direcție buc. 10
- Piuliță infundată buc. 80
- Pirghie cu colier buc. 6
- Pirghie fără roată buc. 5
- Mufă cablu accelerație buc. 2
- Mufă cablu ambreiaj buc. 10
- Niple buc. 14
- Portbagaj buc. 1
- Pahar intermediar buc. 3
- Rotor ambreiaj buc. 13
- Rulment 6301 buc. 40
- Semering 42×14×10 buc. 30
- Segmenti buc. 179
- Șurub reglare ambreiaj buc. 15
- Semering ambreiaj buc. 25
- Siguranță bolț pițon buc. 75
- Siguranță pedală pornire buc. 80
- Semering arbore buc. 40
- Șurub întinzător lanț buc. 16
- Tambur ambreiaj buc. 9
- Taler roată fafă buc. 3
- Taler roată spate buc. 3
- Țeavă miner accelerație buc. 4
- Tampon cauciuc buc. 50
- Suport miner accelerație buc. 2

MATERIALE ELECTRICE

- Aplice oblice buc. 5
- Armături impermeabile 60 W buc. 4
- Bobine șoc buc. 2
- Bobine 63 A buc. 4
- Bobine șoc 40 W buc. 16
- Borne tablau 63 A buc. 72
- Butoni lumină scară buc. 409
- Capace siguranță 63 A buc. 52
- Carcasă sig. LF 25 A buc. 200
- Ceas automat scară buc. 83
- Cuple bipolare buc. 16
- Conductor aluminiu Ø 25 kg. 210
- Cablu MYYM 2×1 ml. 228
- Cablu ACYY 4×10 ml. 328
- Doze metal Ø 11 buc. 40

- Doze PVC Ø 13 buc. 123
- Doze PVC Ø 16 buc. 131
- Doze PVC Ø 21 buc. 5
- Elementi siguranță LS 25 A buc. 19
- Fișe bipolare C.P. buc. 66
- Fișe bipolare buc. 77
- Fișe fier călcat buc. 36
- Lămpi BAT 60 W buc. 2
- Idem 200 W buc. 12
- Mufe PVC buc. 60
- Idem Ø 21 buc. 92
- Prize trifazice bachelită 25 A buc. 17
- Prize duble ST buc. 41
- Prize antigon buc. 63
- Placă marmură mp 96
- Subansamblu RFI 15 A buc. 10
- Tablouri distribuție buc. 5
- Triplu ștecher buc. 52
- Tub bergman 13 mm ml. 250
- Idem 16 mm ml. 25
- Idem 23 mm ml. 456
- Tub panțer Ø 11 ml. 124
- Idem Ø 21 ml. 132

MATERIALE INSTALAȚII

- Baterii lavoar buc. 2
- Cot olandez 1,1/4 buc. 4
- Cot negru 1/2—3/4 buc. 141
- Cot zincat buc. 13
- Cot PVC Ø32—40 buc. 107
- Canale golire buc. 4
- Console spălător buc. 16
- Mufe reduce buc. 168
- Mufe PVC buc. 7
- Niple buc. 20
- Olandez 1,1/2" buc. 3
- Idem 2" buc. 5
- Rezervor WC buc. 4
- Robineți trecere buc. 21
- Robinet sertar 1-1/4" buc. 4
- Robinet 1/2" buc. 10
- Robinet DR 3/8" buc. 79
- Robinet DR 1/2" buc. 5
- Bobinet cep canea buc. 5
- Racord faianță WC buc. 13
- Robineț flotor buc. 5
- Teu negru diferite buc. 42
- Teu zincat 3/4—1/2 buc. 14
- Teu flanșă buc. 2
- Teu zincat 2" buc. 46
- Tub fontă scurgere buc. 57
- Teu PVC Ø 20 buc. 40
- Ventile baie buc. 101
- Robineți trecere 1" buc. 2
- Robineți dublu reglaj 3/4" buc. 5
- Robineți dublu reglaj 1" buc. 23
- Robineți aerisire 1/4" buc. 65
- Olandez drept 1" buc. 359
- Cot olandez buc. 9
- Teavă PVC Ø 32 tip M ml. 100
- Idem Ø 40 tip M ml. 130
- Idem Ø 50 tip M ml. 244
- Idem Ø 90 tip M ml. 145
- Idem Ø 150 tip G ml. 80
- Idem Ø 160 tip G ml 237

CONDUCTORI BOBINAJ

- Cond. bob. email rotunzi 0,12 kg. 4600
- Idem 0,15 kg. 18400
- Idem 0,18 kg. 21460
- Idem 0,30 kg. 40860

MATERIALE FERROASE

- Tablă groasă 40—60 mm kg. 5000
- Oțel „Z” 100 kg. 5000

- Oțel rotund Ø 120 kg. 2000
- Oțel INP 100 kg. 1642
- Oțel cornier 100×100×10 kg. 80
- Bandă lam. la rece 30×2 kg. 250
- Bandă lam. la rece 85×1,2 kg. 100
- Țeavă trasă Ø 219×14 ml. 80
- Țeavă zincată 4" ml. 433

MATERIALE NEFEROASE

- Cupru electronic kg. 600
- Aluminiu bloc Al.M.10.T kg. 1000
- Plumb bloc kg. 100
- Bandă alamă 50×0,5 kg. 46
- Sirmă alamă Ø 4 kg. 102
- Tablă alamă 1 mm kg. 15

MATERIALE ASCENSOARE

- Uși semiautomate buc. 36
- Releu R I 17 buc. 100
- Limitator viteză buc. 5
- Cutii ghidare buc. 42

DIVERSE

- PFL melaminat mp 150
- Nestrapol kg. 150
- Impulsitură fibră sticlă k.g 50
- Folie poliesterică 200×0,5 kg. 166

OBIECTE INVENTAR — SCULE

- Manometri oxigen 25—250 buc. 50
- Pistol vopsit buc. 10
- Clește suedez 2" buc. 3
- Idem 1" buc. 3
- Clește inel sig. buc. 2
- Chei dinamometrice buc. 3
- Clește mops buc. 2
- Clește cuie buc. 5
- Chei franceze 150 buc. 5
- Filieră cu 30 găuri buc. 1

PIESE AUTO WARTBURG

- Arc presiune ambreiaj buc. 147
- Braț articulație buc. 2
- Ceas temperatură apă buc. 6
- Foi arc buc. 5
- Piston motor buc. 6
- Ochi piscică buc. 30
- Ramă fac 311 buc. 10
- Pluțitor buc. 20
- Rulment ax planetar buc. 6
- Rulment 6009 buc. 1
- Termostat cu carcasă 311 buc. 16
- Tub cauciuc calorifer buc. 3
- Ușă fafă buc. 1

FIAT 850

- Ax pompă apă buc. 2
- Bucșă arbore planetar buc. 2
- Bucșă arb. intermediar buc. 7
- Bucșă arbore primar buc. 8
- Bucșă fuzetă buc. 12
- Bolț piston buc. 2
- Buton siguranță buc. 5
- Coroană pornire buc. 5
- Capac vasilină buc. 2
- Culbutori buc. 3
- Carcasă siguranță buc. 1
- Flanșă planetară buc. 1
- Garnit. galerie evacuare buc. 10
- Garnitură joia buc. 38
- Miner ușă interior buc. 3
- Semering casetă buc. 6

RENAULT 16

- Bucșă filtru ulei buc. 50
- Bar stabilizator buc. 2
- Bec bilux fără flanșă buc. 40
- Curele venilaor buc. 38
- Cuzineți palier buc. 2
- Lampă spate buc. 17
- Piston cil. cu garnit. buc. 5
- Semering capac distrib. buc. 6
- Tijă culbutori buc. 12
- Tub cauciuc buc. 8

FIAT 1300

- Apărător cil. ambreiaj buc. 20
- Arc presiune ambreiaj buc. 14
- Arc supape interior buc. 9
- Bucșă Silence bloc buc. 22
- idem buc. 2
- Bloc motor buc. 1
- Culbutori buc. 8
- Cărbune dinam buc. 13
- Capac delco buc. 3
- Emblemă față buc. 4
- Fasung buc. 12
- Garnitură capac tacheți buc. 1
- Legătură ornament buc. 10
- Mecanism închidere ușă buc. 2
- Mecanism kilometraj buc. 1
- Ornament aripă buc. 40
- Ochi piscică buc. 6
- Placă cauciuc pedală buc. 12
- Ramă far dublu buc. 5
- Ramă far inferior buc. 3
- Rulment 13/3526 buc. 4
- Suport ax culbutori buc. 10
- Semering fuzetă buc. 20
- Segmenti compresie buc. 353
- Tijă culbutori buc. 15

RENAULT GORDINI

- Bară spate mijloc buc. 3
- Cot bară protecție buc. 5
- Capotă motor buc. 1
- Filtru ulei buc. 4
- Garnitură capac tacheți buc. 20
- Geam parbriz spate buc. 3
- Livier direcție dreapta buc. 4
- idem stînga buc. 4
- Lampă stop buc. 3
- Set garnitură motor buc. 8
- idem buc. 6

MOSKVICI

- Arc presiune ambreiaj buc. 3
- Apărător fișe delco buc. 32
- Arc cutie viteză buc. 7
- Arc sabot mic buc. 90
- idem carburator buc. 85
- idem supape exterior buc. 6
- idem supape interior buc. 13
- idem sabot buc. 11
- Apărători cauciuc buc. 42
- Broască ușă buc. 2
- Bușon rezervor pompă buc. 5
- Bară ornament buc. 4
- Capac delco buc. 4
- Cilindri fr. față 4107 buc. 78
- Emblemă 403 buc. 10
- Element bară mijl. buc. 3
- Emblemă față buc. 4
- Emblemă litere buc. 5
- Fuzete cu pivot f. bușe buc. 1
- Fulie arbore buc. 2
- Geam ușă față buc. 4

- Geam ușă față buc. 1
- Gresor mare buc. 133,00
- Garnit. pompă centr. dif. buc. 201
- Geam ochi piscică buc. 8
- Geamlanternă față buc. 11
- Geam lampă stop buc. 36
- Indicator ape benzin. buc. 1
- Jigler buc. 70
- Lampă semnalizatoare buc. 7
- Legătură bară protecție buc. 27
- Mecanism ștergător parbriz buc. 6
- Manivelă pornire buc. 2
- Miner geam paravint buc. 16
- Miner geam interior buc. 4
- Ornament aripă dp. buc. 12
- Ornament aripă buc. 4
- Ornament stînga dreapta buc. 14
- Pompă auto picior buc. 1
- Placă colțar far buc. 10
- Piston pompă auto buc. 25
- Prezor reglat tacheți buc. 156,00
- Rezervor pompă centr. buc. 3
- Rotor distribuitor buc. 18
- Ramă mască buc. 2
- Radiator calorifer buc. 2
- Rulmenți fuzete 706 buc. 15
- Rulment pinion atac 7305 buc. 5
- Semiring pinion atac f. mic. buc. 5
- Semiring casetă buc. 31
- Semiring cutie viteză buc. 18
- Segmenti motor buc. 10
- Siguranțe sincron buc. 199
- Siguranțe ușă chele buc. 3
- Supape pompă fr. buc. 38
- Tub frină buc. 30
- Tampon cauciuc buc. 52
- Tampon cauciuc motor buc. 47
- Ventile auto buc. 749

FIAT 600

- Arc cărbune electromotor buc. 6
- Arc căței ambreiaj buc. 10
- Ax culbutor buc. 3
- Bucșă fuzetă buc. 10
- Bucșă ax came buc. 5
- Bielă motor buc. 4
- Bușon benzină buc. 13
- Burduf planetar buc. 2
- Culbutori buc. 25
- Cuzineți belă buc. 14
- Cablu kilometri interiori buc. 3
- Cablu km. 3
- Contact indicator temp. apă buc. 1
- Contact temp. apă buc. 14
- Cărbune dinam buc. 34
- Contacte platinat buc. 74
- Element bară buc. 1
- Filtru ulei buc. 153
- Geam lampă semnalizare buc. 8
- Geam lampă sp. buc. 37

- Geam lampă stop cu ochi buc. 5
- Garnitură Carter cutie viteză buc.
- Garnitură capotă motor buc. 8
- Garnitură lampă față buc. 8
- Geam paravint buc. 2
- Geam ușă buc. 1
- Geam ușă buc. 1
- Indicator flotor benzină buc.
- Inel cauciuc fuzetă buc. 18
- Inel filtru buc. 18
- Lanț distribuție buc. 16
- Mecanism km. buc. 1
- Membrană pompă benzină buc. 18
- Ochi piscică buc. 5
- Piston motor simplă buc. 8
- Plutitor carburator buc. 1
- Pinion distribuți buc. 61,50
- Rotor delco buc. 17
- Set rep. articulație buc. 11
- Semering arbore buc. 13
- Semering palier buc. 5
- Segmenti ferodou buc. 61
- Tijă tacheți buc. 6

VOLGA

- Arc superior buc. 2
- Amortizor hidraulic buc. 1
- Ax planetar buc. 3
- Amortizor spate buc. 1
- Amortizor broască buc. 6
- Arbore prima buc. 1
- Apărător cablu frină buc. 5
- Arc placă presiune buc. 30
- Broască ușă buc. 4
- Bară față mijloc buc. 1
- Bară protecție spate buc. 2
- Bucșă pompă apă buc. 9
- Bucșă braț susp. buc. 8
- Bușon ulei buc. 2
- Cămașă cilindru buc. 1
- Cuzineți palier buc. 4
- Cuzineți bielă buc. 5
- Cot bord protecție buc. 18
- Corp pompă ulei buc. 1
- Cureau ventilator buc. 11
- Cărbune electromotor buc. 27
- Contact temp. apă buc. 4
- Plăci ferodou ambreiaj buc. 4
- Punte spate buc. 1
- Rame far buc. 9
- Radiator calorifer buc. 1
- Rac pornire buc. 3
- Semering pinion buc. 20
- Suport inferior arc spate buc. 10
- Tub flexibil apă buc. 4
- Tambur frină mină buc. 2
- Tacheți motor buc. 2
- Tub cauciuc radiator buc. 11
- Tub filtru ulei buc. 5
- Arc piston ambreiaj buc. 8

- Arc piston cilindru volga buc. 4
- Ax secundar viteză 1—3 buc. 1
- Buton sferic buc. 6
- Bec auto buc. 10
- Chei broască ușă buc. 2
- Difuzor carburator buc. 1
- Garnitură capac tichet buc. 2
- Garnitură frină buc. 4
- Garnitură pompă apă buc. 4
- Garnitură capac buc. 2
- Inel cilindru frină buc. 4
- Membrană pompă benzină buc. 4
- Placă minier ușă buc. 10
- Pompă ulei buc. 1
- Plutitor buc. 1
- Rotor distribuitor buc. 10
- Role pirghie buc. 10
- Sabie cilindru buc. 20
- Supape pompă centr. buc. 4
- Scaun supape evacuare buc. 4
- Scaun supape buc. 4
- Supape admise buc. 4
- Sincron viteză 2—3 buc. 1
- Stift ventil buc. 10
- Sită pompă benzină buc. 1
- Șaibe ventil buc. 10
- Casetă direcție buc. 1
- Contact temp. apă buc. 2
- Coroană dințată buc. 1
- Capac delco buc. 24,00
- Chiloasă motor buc. 1
- Dinjactor conjuctor buc. 9
- Fulie arbore cotit buc. 1
- Flanșă rezervor benzină buc. 1
- Fulie Wilbrochent buc. 3
- Furcă ambreiaj buc. 1
- Garnitură baie ulei buc. 20
- Garnitură pompă apă buc. 2
- Galerie colector buc. 2
- Garnitură armotizor buc. 4
- Geam lampă semnalizare buc. 8

VOLGA

- Inel sincron buc. 8
- Indicator temp. apă buc. 4
- Livier fuzetă buc. 1
- Miner ușă intr. buc. 9
- Miner față spate buc. 3
- Miner ușă buton buc. 5
- Manetă schimbător buc. 2
- Membrană pompă benzină buc. 3
- Monograf temp. buc. 1
- Macara ușă-față buc. 2
- Mască radiator buc. 1
- Oglindă fa buc. 7
- Ornament stg. dr. buc. 6
- Ornament ușă buc. 3
- Ornament ușă spate buc. 1
- Ornament parbriz buc. 6
- Pinion satelit buc. 1
- Pinjon mers înapoi buc. 1

WARȘAVA

- Arbore primar buc. 1
- Broască ușă buc. 8
- Bușon Radiator buc. 2
- Cercel arc buc. 10
- Cuzineți palier buc. 4
- Direcție cu ax volant buc. 1
- Furcă ambreiaj buc. 2
- Placă presiune ambreiaj buc. 1
- Sector direcție cu role buc. 1
- Siguranțe supape buc. 10
- Supape admise buc. 11
- Suport capac port-bagaaj buc. 10
- Tub frină față buc. 5
- Tub benzină buc. 5
- Tacheți motor buc. 7
- Turbină pompă apă buc. 1

IMS

- Piston motor buc. 104
- Segmenti motor buc. 46
- Cuiponteau buc. 20
- Bușe cilindru motor buc. 19
- Capotă față buc. 1
- Aripă față buc. 1

DACIA 1300

- Broască ușă față buc. 50
- Broască ușă spate buc. 50
- Set cilindru frină spate buc. 15
- Plăci ferodou frină buc. 660
- Plăci ferodou ambreiaj buc. 878
- Plăcuțe cu trei buc. 20
- Monocontact buc. 50

DACIA 1100

- Tăblie ușă buc. 60
- Set garnitură auto buc. 25
- Ornament parbriz set buc. 50

MOSKVICI

- Aro pedală ambreiaj buc. 30
- Buton cap bară buc. 30
- Bușă cauciuc stabilizator buc. 60
- Cărbune ambreiaj buc. 20
- Căpăcele vasilină auto buc. 200
- Carcasă cap bară buc. 14
- Capac dinam buc. 3
- Capac filtru ulei buc. 10
- Culișă geam buc. 20
- Cuzineți palier de 0,5 M 408 buc. 20
- Cuzineți palier 0,025 M 407 buc. 8
- Cuzineți bielă 0,5 M 407 buc. 30
- Fuzetă cu pivoți M 407 buc. 5
- Foi arc nr. 2 408 buc. 20
- Garnitură capac buc. 50
- Înculetoare ușă buc. 40
- Inel sincron buc. 4
- Placă bachelă buc. 14

- Placă cauciuc pedală buc. 50
- Robinet calorifer buc. 14
- Ramă far 407 buc. 27
- Semibușă schimbător buc. 40
- Arbore primar Warșava buc. 1
- Arc spiral idem buc. 1
- Ax planetară IMS buc. 1
- Arbore sec. Carpați buc. 2
- Arbore priză idem buc. 1
- Bobină inducție idem buc. 10
- Bendix idem buc. 1
- Bride arc idem buc. 6
- Bulon arc idem buc. 21
- Cruce cardan Bucegi buc. 4
- Condensator idem buc. 31
- Cilindru sec. ambreiaj Carpați buc. 1
- Curele ventilator idem buc. 24
- Cap bară 15 Bucegi buc. 2
- Cenură frină idem buc. 49
- Disc ambreiaj idem buc. 2
- Filtru ulei idem buc. 157
- Fulie ventilator idem buc. 1
- Garnitură tacheți idem buc. 88
- Grup conic Carpați buc. 3
- Grup conic idem buc. 6
- Grup conic Volga buc. 1
- Manșon cauciuc Carpați buc. 11
- Pinion atac IMS buc. 1
- Plutitor carburator TV buc. 2
- Pinion angrenare Carpați buc. 1
- Pinion planetar idem buc. 2
- Prezon roată Bucegi buc. 16
- Pivoți Carpați buc. 8
- Segmenti set idem buc. 11
- Schimbător fază picior idem buc. 3
- Set piston Pobeda buc. 1
- Set reparații pompă centr. Fiat 600 buc. 1
- Suport arc spiral Bucegi buc. 2
- Tub frină idem buc. 7
- Furcă schimbător Volga buc. 1
- Turbină pompă apă IMS buc. 3
- Ventilator Bucegi buc. 2
- Ventilator Carpați buc. 1
- Filtru ulei Fiat 600 buc. 153
- Culbutori idem buc. 25
- Contact temp. apă idem buc. 14
- Contacte platinat idem buc. 74
- Geam lampă spate idem buc. 37
- Geam lampă stop cu ochi idem buc. 5
- Garnitură capac motor idem buc. 8
- Indicator flotor benzină idem buc. 1
- Inel filtru idem buc. 18
- Lanț distribuție idem buc. 16
- Mecanism Km idem buc. 1
- Membrană pompă benzină idem buc. 18
- Ochi pisică idem buc. 5
- Piston motor simplu idem buc. 8
- Rotor delcou idem buc. 17
- Set rep. articulație buc. 11
- Segmenti ferodou frină idem buc. 61